చిన్న నవలల పోటీలో రెండవ బహుమతి రు. 2,000/-లు పొందిన నవల

యాత్ర

బులుసు వేంకటేశ్వర్లు

వర్షం వస్తే ఆ గుడిసెల చుట్టూ నీరు!! కొన్నిచోట్ల మోకాళ్ళదాకా- మరికొన్నిచోట్ల తొడల దాకా! లోతు అయిన పల్లపుచోట్లో-నీళ్ళల్లో నిలబడి తపస్సు చేస్తున్న ఋషుల్లా ఉంటాయ్ ఆ గుడిసెలు!!

రయ్యని వీచిన గాలికి దీపం ఆరి పోయింది!! గాయత్రి గుడ్డి దీపం వెలిగించ డానికి లేచింది!! అగ్గిపెట్లో వున్న నాలుగు పుల్లల్లోనూ రెండుపుల్లలు అస్సలు వెలగలేదు!! మరో పుల్లకి మందు లేదు!!

తడకని తోసుకుని లోపలి కొస్తున్న ఈదురు గాలికి - చేతులడ్డం పెట్టి ఏలాగో దీపం వెలిగించింది గాయత్రి!! ఈ కుతంత్రాల....కుత్సితాల....కుహనా నాగరికతల....కుళ్ళు మానవ మృగాల మధ్యకి అవతరించిన పసివాడు - పుట్టి నెల్రోజులు కూడా కాని వాడు - చాపలో చలికి ముడుచుకు పడుకున్నాడు!!

ఏ పురానుభవిత మధు స్వప్న కళలాల స్మృతులతో - వాడిలో వాడు కొంచెం నవ్వుకొంటున్నాడు - నిద్రలోనే!!

గాయత్రి దీపం బుడ్డిని ఆ పసివాడి మొహం దగ్గరగా పెట్టి వాణ్ని తదేకంగా చూసింది!!

తన రక్తంలో రక్తం - మనస్సులో మనస్సు - జన్మలో జన్మని— కళ్ళతో ఆస్వాదించింది గాయత్రి!

మాతృత్వ మాధుర్యం హఠాదుజ్జ్వలితమై గాయత్రిని ఊపేసింది - బైట వర్షంలాగే!

పసివాణ్ణి ఒళ్ళోకి తీసుకుని ముద్దులతో ముంచెత్తేసింది!

ఒకటి...రెండు....పది...పదకొండు.......

వాడులిక్కిపడి కెవ్వుమన్నాడు!

జ్ఞానహీనులవల్ల తన మహా సమాధికి భంగం కలిగిన యోగి - తనదైన దివ్య జగత్తునుండి ఒక్కరున జారి ధూర్త మానవలోకంలో పడ్డట్టు - కుర్రాడు పూర్తిగా తెలివిలోకి వచ్చేసి, ఏడుపందుకున్నాడు!

గుడిశ చూరుకింద గోనిసంచీ కప్పుకుని పడుకున్న ముసిల్ది - సత్తెమ్మ - తనలో తాను గొణుక్కుంటూంది "—ఈ పిల్లకి ఇదేం పాడుబుద్ధో: హాయిగా నిద్దరోతున్నోణ్ని నేపేత్తాది! నిద్దట్లో ముద్దులాడకూడదే - పిల్లదానా!" అని ఎన్ని సార్లు సెప్పినా యినదు కదా!"

ఏడుస్తున్న చంటాణ్ని నెమ్మదిగా చిచ్చుకొడుతోంది గాయత్రి. నిద్దట్లో... ముద్దులు!

ఈ రెండు మాటలూ గాయత్రి పదే పదే అనుకొంది!

నిద్రపోతున్న చంటాడు ముద్దు పెడితే ఏడుస్తాడు!

నిద్రపోతున్న కన్నెమనసుని ముద్దుపెట్టి మేల్కొల్పితే ఏడుస్తుందా!

సరిగ్గా ఏడాది క్రితం....

తన బ్రతుకునే మహా వేగంగా మలుపు తిప్పేసిన ధర్మరాజు జ్ఞాపకం వచ్చాడు గాయత్రికి!

తన వూరూ....ఇల్లూ...అమ్మా నాన్నా....కాలవ....శివాలయం.... .... అన్నీ ఆమె తలపుల్లో గిర్రున తిరగసాగాయ్!

అన్నిటికీ మించి... ఆ రోజు...రాత్రి!

తాను నిద్రపోతున్నప్పుడు జరిగిన సంఘటన ఎన్నటికీ మరిచిపోలేదు!

తన జీవితంలో అంత బలమైన ముద్ర వేసింది ఆ సంఘటన!

"....ఊళ్ళో బాలాత్రిపురసుందరీ కళ్యాణ మహోత్సవాలు జరుగుతున్నాయ్!

ఆ ఉత్సవాలు జరిగే అయిదు రోజులూ....రాత్రిళ్ళు ఏవో ప్రోగ్రాములు జరుగుతూనే ఉంటాయ్!

అమ్మవారి కళ్యాణం మాత్రం నరసింహ చైనులు ఆధ్వర్యంలోనే జరుగుతుంది!

నరసింహచయనులు వేదం ఎనభై పన్నాలూ చదువుకొన్న ఘనాపాఠీ!

కానీ, మహా ముక్కోపి!

తన పిల్లలకి మహాభక్తిగా...గాయత్రి, అపర్ణ, విష్ణు, అంటూ పవిత్రమైన పేర్లు పెట్టినా....నరసింహ చైనులూ ఏనాడూ పిల్లల్ని నోరారా పేరెట్టి పిలవడు!

పెద్ద వెధవ - చిన్న వెధవ - బుల్లి వెధవ...అంటూ పిలుస్తాడు!

గాయత్రికి తండ్రి మాటలు విన్నప్పుడల్లా "ఈయనసలు వేదపండితుడేనా" అని అనుమానం వస్తుంది!

ఊళ్లో ఆవేళ వీధి సిన్మా వేస్తున్నారు!

గాయత్రి చిన్నప్పుడైతే ఎక్కువగా హరికథలు ఉండేవి! రాను రాను ఈ వీధి సిన్మాలు వచ్చి....గ్రామంలో అంతకుముందు ప్రదర్శింపబడే అన్ని ఉదాత్త కళారూపాల్ని వెనక్కి నెట్టేసాయ్!

చయనులు అన్నపూర్ణమ్మా సిన్మా చూడ్డానికి వెళ్ళారు! అపర్ణ దొడ్లో నిద్రపోతోంది!

ఇంక చయనులు ఏకైక మగ సంతానం విష్ణు! ఊళ్ళో ఏం హడావిడి వచ్చినా ఇంటికే రాడు!

కొన్నాళ్ళు తండ్రి దగ్గర వేదం చదువుతాడు....మరికొన్నాళ్ళు బడికి పోతూ వుంటాడు!

ఆవేళ గాయత్రికి కొంచెం తల నెప్పిగా ఉంది....ఇంట్లోనే ఉండిపోయింది.

ఈ మధ్య గాయత్రి మనస్సు మరీ అస్థిమితంగా ఉంటోంది!

నెల్రోజుల్నుంచీ ఇంట్లో అన్నపూర్ణమ్మా....చయనులూ గాయత్రికి తీసుకు వచ్చిన సంబంధం గురించి రోజూ గొడవ పడుతూనే ఉన్నారు!

తన కూతురికి ఆ సంబంధమే చేస్తానంటాడు చయనులు! "నా కంఠంలో ప్రాణం ఉండగా ఆ సంబంధం జరగడానికి వీల్లేదు—" అంటుంది అన్నపూర్ణమ్మ!

గాయత్రి మాత్రం ఈ గొడవ చూసి బిత్తరపోయి....మతిపోయినదాన్లా....

నోరు మెదపకుండా ఉంటోంది!

చయనులు ఆ మధ్య వేద సభలికి వెళ్ళివచ్చిన దగ్గర్నించీ ఈ నిప్పు రాజుకొంది ఇంట్లో!

తెనాల్లో ఆయనకో సంబంధం తెలిసింది.

పెళ్ళికొడుకు పేరు చక్రధర్రావ్! వెనకాల ఎవరూ లేరు ఒక్క ముసలి తల్లి తప్ప! పదెకరాల మాగాణీ, ఇల్లూ ఉన్నాయ్!

చయనులు అన్ని వివరాలు చెప్పగా వింది అన్నపూర్ణమ్మ. కాస్త ఆలోచిస్తే ఆ పెళ్ళి కొడుకు తల్లి ఆవిడికి చుట్టమే! కొంచెం దూరం చుట్టం.

మరుక్షణంలో అన్నపూర్ణమ్మ మొహం మాడిపోయింది!

ఆ చక్రధర్రావ్‌కి ఇంతకుముందే ఓ పెళ్లైంది.

అతనూ, తల్లీ కలిసి ఆ పిల్లని వేధించి...చివరకు ఆత్మహత్య చేసుకునేలా చేసారని అన్నపూర్ణమ్మ చెప్పింది.

ఈ మాట విని కూడా చయనులు నిబ్బరంగానే ఉన్నాడు.

"అదేంకాదు! ఆ పిల్ల ఒక శంఖినీ....పొగరుగొడ్డు...అత్తారి సొమ్మంతా పుట్టింటికి చేరేసేదట! ఏమైనా అంటే నూతిలో దూకేస్తానని బెదిరించేదట! ఓసారి తల్లీ కొడుకూ కనబడకుండా పోయిన బంగారం గొలుసు గురించి నిలదీసేసరికి- ఆ పిల్ల నూతిలో దూకి ప్రాణం తీసుకుంది"—అన్నాడు తేలిగ్గా చయనులు!

"నేను బతికుండగా గాయత్రిని ఆ చక్రంగాడికిచ్చి పెళ్ళి చెయ్యడానికి 'ఒప్పుకోను"

"అయితే - నువ్ కూడా నుయ్యో, గొయ్యో చూసుకో!" అంటూ విసురుగా అక్కణ్నుంచి లేచిపోయాడు చయనులు.

ఆ రోజు మొదలు....చైనులూ. అన్నపూర్ణమ్మా ఈ సంబంధం గురించి గొడవ పడుతూనే వున్నారు.

చైనులు మహా మూర్ఖత్వం గల మనిషి!

"అమ్మాయిని చూసుకోడానికి రండి" అంటూ ఓ ఉత్తరం రాసిపడేసాడు తెనాలికి!

అన్నపూర్ణమ్మ ఒకటే గోల!

గాయత్రికి చాలా భయం వేసింది.

ఆ పెళ్ళికొడుకూ - తల్లీ ఎల్లాంటివాళ్లో దేవుడికి తెలియాలి.

ఏమైనా పెళ్ళికి ముందు కాబోయే భర్త గురించి అత్తగారి గురించి భయంకరమైన అల్లాంటి కబుర్లు తెలిశాక - ఏ కన్నెపిల్ల మనస్సు మందారాలు పూస్తుంది! మధురోహలు విరజిమ్ముతుంది

మొహానికి పసుపు రాసి - మెళ్ళో వేపమండలు కట్టి....బలికి సిద్ధం చేసిన మేకపిల్లకి....తనకి జరగబోయే ఘోరం గురించి తెలిస్తే....తెలుసుకొనే జ్ఞానం దానికి ఉంటే....ఆ మేకపిల్ల మనస్సు ఎల్లా వుంటుందో అప్పుడు గాయత్రి మనస్సు అల్లాగే వుంది!

విచిత్రం...చయనులు ఒక్కసారంటే ఒక్కసారి...ఆ సంబంధం గురించి గాయత్రికి ఒక్కమాట కూడా చెప్పలేదు.

అన్నపూర్ణమ్మ మాత్రం..."నాకా సంబంధం ఇష్టం లేద"ని గట్టిగా చెప్పమని ఏడుస్తుంది.

"కసాయివాళ్ళకి కట్టబెడుతుంటే నోరు విప్పి వద్దని చెప్పవేఁమే!" అని ఒకటే ఏడుపు!

గాయత్రి ఏం చెప్తుంది? అసలు తండ్రి తన మాట వింటాడా??

ముప్పైఏళ్ళ పైగా తన కష్ట సుఖాలు పంచుకొన్న మనిషి మాట తలకెక్కించుకోని మనిషితో...ఏం చెప్పి ఏం లాభం?....

మరో పది రోజులు గడిచాయ్!

తెనాలినుండి కార్డు వచ్చింది.

పెళ్ళికొడుకు తల్లి రాయించిన ఉత్తరం అది.

"వచ్చే నెల్లో ఏదో మంచిరోజు చూసుకుని - పిల్లని చూసుకోడానికి వస్తామనీ - పిల్ల నచ్చితే, మిగిలిన సంగతులు మాట్లాడుకొందామనీ-రాశారు.

ఈ దేశంలో మగాడికి ఎన్ని పెళ్ళిళ్ళు చేసుకొన్నా....స్వతంత్ర నిర్ణయం-కట్నం కానుకలూ అన్నీ అమరుతాయ్.

చాలామంది ఆడపిల్లలకి...తాలిపారిగా తన జీవిత సహచరుణ్ని నిర్ణయించుకొనే అవకాశమే లేదు.

తనని చూసి ఏ పెళ్ళి కొడుకు ఒప్పుకుంటే వాడే భర్త ఆ ఆడపిల్లకి.

ఆ ఉత్తరం వచ్చిన దగ్గర్నించీ గాయత్రికి భయం వేయసాగింది

"ఆ తెనాలివాళ్ళకి తాను నచ్చితే....కొద్దో గొప్పో తండ్రి ఇచ్చే కట్న కానుకలు నచ్చితే....తాను చక్రధర్రావ్ ఇల్లాలు కాక తప్పదు"

అమ్మ నిరాహారదీక్ష చేసి చచ్చిపోయినా....తనకి ఆ సంబంధం చేయక మానడు నాన్న....

ఊళ్ళో కళ్యాణోత్సవాల హడావిడిలో మునిగిపోయాడు చైనులు.

అన్నపూర్ణమ్మ ఇరుగు పొరుగు ఆడవాళ్ళతో కలిసి వీధి సిన్మా చూడ్డానికి బైలుదేరింది.

"వస్తావేటే! 'నర్తనశాల' సినిమా వేస్తున్నారట?" వెళ్ళేముందు గాయత్రిని అడిగింది అన్నపూర్ణమ్మ.

"నువ్ వెళ్ళమ్మా! నాకు తలపోటుగా ఉంది" అంది గాయత్రి.

"తలుపులు వేసుకో అయితే! విష్ణు వస్తే అన్నం పెట్టేసి తినమను."
అంటూ వెళ్ళిందామె.

దీపం చిన్నది చేసి పడుకొంది గాయత్రి.

ఎవరు?? ఎవరు? తనని రక్షించేవాళ్ళు??

ఆ ధనదాహపు రాక్షసి కోరల్లో తన బతుకు తెల్లారవల్సిందేనా? ఏవేవో....తన భవిష్యజ్జీవితానికి సంబంధించిన ఆలోచనలు తేనెటీగల్లా ఆమెని భయపెట్టసాగాయ్!

చాలాసేపు అలా చూస్తూ పడుకొంది గాయత్రి.

గుళ్లోంచి పాటలు వినబడ్డంలేదు. సినిమా మొదలుపెట్టి వుంటారు.

కళ్ళు మండుతుంటే — నిద్రకి ఉపక్రమించింది గాయత్రి.

నిద్రలో...ఆ మగత నిద్రలో....

నందనారామ అమృతకాసారంలోంచి, సుతారంగా, విరిసిన శతపత్రాన్ని చేతుల్లోకి తీసుకుని....ఒక్కొక్క రేకును...రేకులోని జీవమాధుర్యాన్ని ఆస్వాదిస్తున్నట్లు......ఆఘ్రాణిస్తున్నట్లు...

సన్నగా...మెత్తగా....తన బుగ్గలపై ఎవరో ముద్దు పెడుతున్నట్లు అనిపించింది గాయత్రికి.

కావ్యధ్వనిలా మధురమైన పెదిమల చప్పుడు.

అనిర్వచనీయం .... ఆపాతమధురం అయి...గాయత్రిని ... నిలువునా అమృతంపు నిడుబావిలో ముంచినట్లైంది ఆ స్పర్శ.

సుషుప్తిపైనుంచి .... స్వప్నానికి ... స్వప్నభూముల పొలిమేరల్లోంచి జాగ్రదావస్థకి వచ్చిన చైతన్యం....గాయత్రి కనురెప్పల్ని తట్టి లేపింది మంద్రంగా.

ఎవరు???

గాయత్రి పరీక్షగా చూసింది.

తన ముఖంపై ముఖం పెట్టి....చిరకాలపు స్నేహనిధుల్ని వెదుక్కుంటున్నట్లు—

ఆశగా....

ఆర్ద్రంగా...

ప్రణయోద్వేగంగా....రాగంగా....ఉన్న ఆ కళ్ళు ఎవరివి?

"ధ....ర్మ....రాజు!"

గాయత్రిలో కోపావేశం జుట్టు విరగబోసుకుని నర్తించింది కాళికలా.... పైకెగసింది లావాలా.

ఓ మహా సముద్ర తరంగం...ఒక ఉప్పెన...ఒక గాలివానలా... నిగ్రహించుకోలేని కోపంతో....

ధర్మరాజు చెంప "ఛెళ్"మనిపించింది గాయత్రి.

ధర్మరాజుకి ఆ దెబ్బ ఎంత గట్టిగా తగిలి ఉంటుందో - కొట్టిన గాయత్రి అరచెయ్యే పది నిముషాలదాకా చురచురలాడుతూనే ఉంది.

ధర్మరాజు....అవాక్కైపోయాడు.

ఒక్కక్షణం....తలొంచుకొని నిలబడ్డాడు.

వెనక్కి తిరిగి తలుపు దగ్గిరగా వేసి వెళ్ళిపోతూ అతడన్న మాట గాయత్రికి లీలగా విన్పించింది.

"క్షమిం...చు"

గాయత్రికి ఎందుకో ఎంత ఆపుకుందామనుకున్నా ఏడుపు ఆగలేదు.

నిలబడ్డది నిలబడ్డట్టే మంచంమీద పడి ఏడ్చింది.

మనస్సులో అన్నీ సందేహాలే!

అసలు ఇంత....రాత్రివేళ ధర్మరాజు ఇక్కడికెందు కొచ్చినట్టు?

ఏనాడూ...తన గొడవేంటో .... తన లోకవేంటో....తప్ప...మరో గొడవ తెలియని....ధర్మరాజు .... ఈ రోజు....ఎంత....తెగింపుగా ఇంట్లో కొచ్చాడు?

ఈ విషయం...అమ్మా నాన్నలతో....చెప్పాలా? వద్దా?

ఇప్పటికే నాన్నకీ అమ్మకీ జరుగుతున్న ఘర్షణ మూలంగా....ఇంటి విషయాలన్నీ ఊళ్ళోకెక్కాయ్.

ఈ సంగతి.... చెపితే నమ్ముతారా?

ఇంకా ఏదో జరిగే వుంటుందని ఊరంతా గోల చెయ్యరూ? గాయత్రి తన నిస్సహాయత్వం తల్చుకుని ఏడ్చింది.

ధర్మరాజు బి.యే. చదివాడు. ఊళ్ళో బుద్ధిమంతుడనే పేరుంది. ధర్మరాజు తండ్రి సత్యమూర్తిగారు వ్యాపారంలో బాగా ఆర్జించారు.

పైనులు పొరుగు ఇల్లే సత్యమూర్తిగారిది.

వీధి సిన్మా అయిపోయింది.

జనం రోడ్డుమీద పోతూ గట్టిగా మాట్లాడుకొంటున్నారు.

టైమెంతయ్యిందో?

గడియారం చూసింది గాయత్రి

ఒంటిగంట!

2

మర్నాడు మధ్యాహ్నం!

దొడ్లో బట్టలారేస్తుంటే గోడ పక్కనుండి కాగితం ఉండ వచ్చి గాయత్రి భుజానికి తగిలింది.

గాయత్రి దాన్ని తీసుకుని విప్పింది.

ధర్మరాజు రాసిన ఉత్తరం అది.

గాయత్రి కళ్ళు అటూ ఇటూ చూసాయ్.

ధర్మరాజు గోడమీంచి నిక్కి నిక్కి చూస్తున్నాడు.

"క్షమియ్యకు. దయచేసి చదువు-" అంటున్నట్టు సౌంజ్ఞ చేసాడు ధర్మరాజు.

ఏవిటీ ఇతని తెంపరితనం?

గాయత్రికి ఒళ్ళు మండిపోయింది.

ఆ కాగితాన్ని పరపరా చింపి పడేద్దామనుకుంది – కానీ, ఏదో అదృశ్యశక్తి ఆమెని ఆ పని చెయ్యనివ్వలేదు.

కాగితాన్ని జాకెట్లో దాచి ఇంట్లోకి నడిచింది.

అన్నపూర్ణమ్మా, పైనులూ సావిట్లో కునుకు తీస్తున్నారు.

గాయత్రి గదిలోకి వెళ్ళి తలుపులు మూసి ఉత్తరం తెరిచింది.

"గాయత్రీ!

నిన్న ఆవేశంలో నేను చేసిన పని తప్పే!

నా జీవిత సమస్య ఒకటి నీతో మాట్లాడాలి. సాయంత్రం ఆరు గంటలకి నువ్ కాలవ దగ్గరికి రాకపోతే - ఈ ధర్మరాజు రేపటికి బతకడు. నిష్కారణంగా, నీ కారణంగా చచ్చిపోతాడు.

తర్వాత నీ యిష్టం!

"ధర్మరాజు"

గాయత్రికి అయోమయంగా వుంది.

ఉత్తరంలో తనని కాలవ దగ్గరికి రమ్మని ఆదేశించాడో – అభ్యర్థించాడో అర్థం కాలేదు.

ధర్మరాజుకి....జీవిత సమస్యా?

అతని జీవిత సమస్య అయితే తనతో మాట్లాడ్డం ఎందుకు? తనేం చెయ్యగలదు?

గాయత్రికి ధర్మరాజు ప్రవర్తన చూస్తే అంతా పోకిరీ వేషంలా అన్పించింది.

"కాలవ దగ్గరికి వెళ్ళనుగాక వెళ్ళను." అనుకొంది గాయత్రి. ఆ ఉత్తరం ఎక్కడ దాచాలి? గాయత్రికి ఎవరూ గమనించని చోటు ఎక్కడా కనిపించలేదు.

బాగా ఆలోచించి....విష్ణు లెక్కల టెష్టుబుక్‌లో పెట్టింది.

నిశ్చయంగా ఉత్తరం బయటకు రానిచోటు అదే!

గాయత్రి ధర్మరాజు వ్రాసినట్టు కాలవ దగ్గరికి వెళ్ళకూడదనే అనుకొంది. కానీ - సాయంత్రం అయ్యేకొద్దీ ఆమెలో ఆరాటం ఎక్కువ కాసాగింది.

"పోనీ....వెళ్ళి చూస్తాను....ఏం చెప్దామనుకొంటున్నాడో?" అనుకుందామె.

మగాళ్ళు....తమ జీవిత సమస్యలు ఆడవాళ్ళతో చర్చిస్తారనుకోడమే గాయత్రికి వింతగ్గా అన్పించింది.

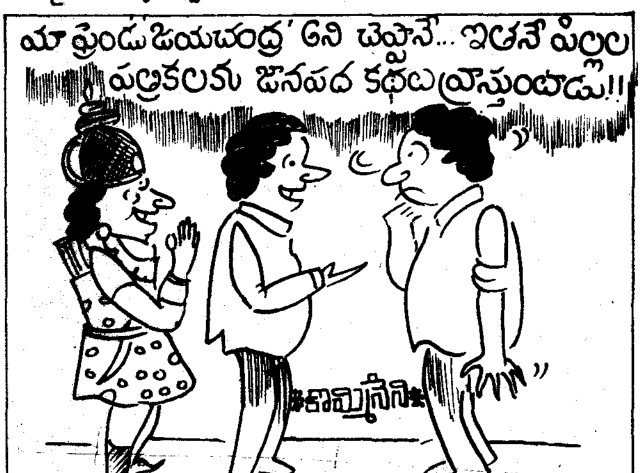

ఇంట్లో తన తండ్రి.... "ఏం కూరలు తేవాలి?" అని కూడా తల్లిని అడగడం ఆమె వినలేదు.

బజారుకు వెళ్ళి ఆయన కిష్టమైన కూరలేవో అవి తేవడమే.

ఇంక అమ్మతో కుటుంబ సమస్యలు చర్చించడవా?

తన పెళ్ళి సంబంధం గురించిన గొడవలు నెల్రోజుల్నుంచి వింటూనే వుందిగా!

సంజ చీకట్లు ముసురుతుంటే...బిందె తీసుకొని కాలవవైపు నడచింది గాయత్రి.

పుట్టాక ఎన్నిసార్లు తాను కాలవకి వెళ్ళలేదు??

ఎందుకో ఈసారి మాత్రం...అడుగులు తడబడుతున్నాయ్ గాయత్రికి!

ఆరాటం! ఆందోళన!

భయం! సిగ్గు!

తటిల్లతలా అనేక భావాలు మెరిసిపోతున్నాయ్ గాయత్రిలో.

కాలవ దగ్గరైంది.

కాలవలో మెడలోతు నీళ్ళల్లో నిలబడ్డాడు ధర్మరాజు.

ధర్మరాజు మొహం గాయత్రిని చూడగానే కలువపువ్వులా విచ్చుకొంది.

"రా! రా! రేపు నాకు చావు తప్పదేమోనని అనుకొంటున్నాను ఇంత వరకూ." అన్నాడు ధర్మరాజు.

"చచ్చిపోవాల్సిన కర్మ ఏం వచ్చింది?" గాయత్రి అంది.

"అలా నిలబడి మాట్లాడకు. కూర్చో! బిందె తోముకుంటూ విను. నా సమస్య చెప్పుకొంటాను."

గాయత్రి తన పాదాలకి నీళ్ళు తగిలీ తగలకుండా ఉండేలా గట్టు అంచున కూర్చుంది.

"గాయత్రీ! నిన్న మీ నాన్నగారికోసం మీ ఇంటికి వచ్చాను. తలుపు తోయగానే మంచంమీద నిద్రపోతూ నువ్ కన్పించావ్! గుడ్డిదీపం వెలుగు నీ ఒంటిమీద స్పష్టాస్పష్టంగా పడుతుండగా....అజంతా సుందరో, రామప్ప నృత్య కళాకారిణో వందల వేలేళ్ళు నాట్యభంగిమలో నిలబడి అలిసిపోయి....అలా.... నీలా...విశ్రాంతి తీసుకుంటోందేమో ననిపించింది....ఆవేశం పట్టలేక - తప్పని నాకు తెలుసు....కానీ....ఆ మహా సౌందర్యాన్ని చూడనట్టూ...పట్టించుకోనట్టూ చిన్నబిరిచిపోవడం...నాకు చేతకాలేదు."

"ధర్మరాజూ! కాలేజీలో జేరాక ఏవైనా కథలూ, నవల్లూ గిలకడం మొదలెట్టావా?" అడిగింది గాయత్రి.

"అబ్బే! అల్లాంటిదేం లేదే?"

"ఏమోలే! నువ్ మాట్లాడే తీరు చూస్తే అల్లా అన్పించింది. మామూలుగా మాట్లాడు, అర్థం అవుతుంది"

ధర్మరాజు గట్టిగా నవ్వేసాడు.

"ఈ విషయం ఎల్లా చెప్పాలా అని రాత్రంతా రిహార్సిల్స్ వేసుకున్నా. అందుకే మాటలు అలా వస్తున్నాయ్! సరే! మామూలుగానే చెపుతాను. మా నాన్న ఏమీ లేని స్థితిలోంచి పైకి వచ్చాడు. వ్యాపారంలో బాగా ఆర్జించాడు! కానీ ఈ మధ్య ఆయన్ని పట్టుకున్న ధనదాహం చూస్తే ఆశ్చర్యం కలుగుతుంది- చివరకు ఒక్కగానొక్క కొడుకునైన నా పెళ్ళి విషయం కూడా ఆయనికి ఒక వ్యాపారంలా కన్పిస్తోంది! ఎక్కణ్ణుంచో ఓ సంబంధం తెచ్చాడు. ఆ పిల్ల తల్లిదండ్రులికి ఏకైక సంతానం! లక్షల ఆస్తికి వారసురాలు! ఆ పిల్ల మెళ్లో తాళి కట్టకపోతే నా ప్రాణం తీస్తానంటున్నాడు మా నాన్న!...ఆ పిల్ల...

"ఆ పిల్ల అందంగా లేదా?" అడిగింది గాయత్రి

"ఫొటో చూసాను! బాగానే వుంటుంది!"

"మరేం! లక్షలు పట్టుకొచ్చే అందమైన పిల్ల నీకు నచ్చలేదా?"

ధర్మరాజు జీవితసమస్య ఏమిటో గాయత్రికి అర్థం కావడంలేదు!

ధర్మరాజు ఓ క్షణం ఆగి అన్నాడు - "ఆ పిల్ల మూగిది!"

గాయత్రి అ్ర పతిభురాలైంది!

డబ్బు! డబ్బు! డబ్బు!

ఆ డబ్బును చూసే.... మొదటి పెళ్ళాన్ని హతమార్చేసినవాడికి తుడిచ్చి కట్టబెట్టబోతున్నాడు తన తండ్రి.

ఆ డబ్బు కోసమే....ధర్మరాజు తండ్రి....తన కొడుక్కి ఓ మూగి పిల్లనిచ్చి.... మెడలు వంచి మరీ పెళ్ళి చెయ్యబోతున్నాడు.

ఈ డబ్బు....ఎందరి జీవితాల్ని వేటాడిందో!

ఎందరి ఆశల్ని తుంపేసిందో! ఎందర్ని మృగాలుగా మార్చేస్తోందో!

"గాయత్రీ!

చిన్నతనంనుండీ నా స్వభావం నీకు తెలుసు! ఎవరినన్నా పలకరించాలన్నా భయం! ఎందుకో సంకోచం! కానీ....ఇప్పుడిప్పుడే నాలో...నా స్వభావంలో ఏవో మార్పు కనిపిస్తోంది!....ఎవరితోనైనా మాట్లాడాలనీ....మనసులోని ఊహలన్నీ...వాళ్ళముందు నిర్భయంగా...నిస్సంకోచంగా....పరచాలనీ అన్పిస్తోంది! సరిగ్గా ఈ క్షణంలోనే నా బతుకు మౌనానికి అంకితమైపోతుందనీ....నా కాబోయే అర్థాంగి నోరు లేనిదని తెలిసి క్రుంగిపోతున్నా....

జాలిగా ధర్మరాజుకేసి చూసింది గాయత్రి.

ధర్మరాజు చెప్పుకు పోతున్నాడు!

"నీకు ఇష్టం అయితే....నేను నిన్ను పెళ్ళి చేసుకొంటాను! అవసరమైతే లోకాన్ని ఎదిరించి...అందరికీ దూరంగా పోయి బతుకుదాం! నా కండల్లో శక్తి ఉన్నంతకాలం...కాదు కాదు...నాలో ప్రాణం ఉన్నంతదాకా....నిన్ను దేవతలా చూసుకొంటాను. లేదా ఇంతే!"

బుడుంగున నీళ్ళలో మునిగాడు ధర్మరాజు!

గాయత్రి కంగారుగా కాలవంతా పరికించింది.

ఏమైపోయాడు ధర్మరాజు! నిజంగా మునిగిపోయాడా?

తన పాదాలకు ఏదో తగిలినట్లనిపిస్తే ఉలిక్కిపడి చూసింది కిందకు!

ధర్మరాజు!

గాయత్రి పాదాల్ని ముద్దు పెట్టుకుంటున్నాడు తన్మయత్వంగా!

"గాయత్రీ! ప్లీజ్! ఆలోచించు. నువ్వొప్పుకోకపోతే నిజంగా చచ్చిపోతా!"

గాయత్రి మౌనంగానే వుండిపోయింది.

నీళ్ళబిందె తీసుకుని బుజాన్న పెట్టుకుని గట్టెక్కింది.

ధర్మరాజుతో ఏదో చెప్పాలని ఉంది. ఏం చెప్పాలి? ఎలా చెప్పాలి?

మాటలు దొరకడంలేదు! అసలు పుట్టిన దగ్గర్నించీ మాటలే లేనిదాన్లా అలా నిలబడిపోయింది.

"ధర్మరాజూ! నువ్ చచ్చిపోవద్దు" అంది గాయత్రి.

గాయత్రి మరేం మాట్లాడకుండా ఇంటికి నడిచింది.

చీకట్లు బాగా అలముకున్నాయ్.

గాయత్రి మనస్సు డోలాయమానంగా ఊగుతోంది.

ధర్మరాజుతో జీవితాన్ని పంచుకుంటే....తన బ్రతుకు ఎలా ఉంటుందో! నిన్నటిదాకా తండ్రిచాటు బిడ్డయిన ఇతడు లోకాన్ని ఎదిరించి నిలబడగలడా...?

ఆలోచించగా ధర్మరాజు మీద కోపం వచ్చింది గాయత్రికి.

...ఎంత తెంపరితనం? జీవితమంటే సినిమా అనుకొన్నాడా? తాను కాదంటే చచ్చిపోతాడుట....ఛస్తే చావనీ....ఎవరికోసం ఈ బెదిరింపు?...ఇంత

మించుగా....అవే మాటలనకపోయినా "లేచిపోదాం పద" అన్నట్లు మాట్లాడాడు.

తానెంత లోకువైంది? లోకువ కాదూ?

తెనాలి సంబంధం గొడవలో అమ్మా నాన్నా వీధిన పడ్డంవల్లే....తాను లోకువైంది.

ఊళ్ళో ఇంతమంది ఆడపిల్లలుండగా ...తననే ఎందుకు పెళ్ళి చేసుకోవా లనుకున్నాడో ధర్మరాజు...."

ధర్మరాజుమీద కొంచెం జాలివేసింది గాయత్రికి.

...ఉన్న డబ్బు చాలదూ? ఇంకా సంపాదించి ఏం చేసుకొంటాడో, ధర్మరాజు తండ్రి?....కొడుకు ఇష్టాఇష్టాలకన్నా ఆయనికి రూపాయ కట్టలే ప్రియంగా కన్పించాయ్!"

"ఉన్నదున్నట్టుగా చెప్పి...."నేను నిన్ను పెళ్ళి చేసుకొంటాను...." అంటూ నీతిగా...నిజాయితీగా ఆడపిల్లని అభ్యర్థించే యువకు లెంతమంది వున్నారు ఈనాడు?....ఏమైనా ధర్మరాజు గుణవంతుడే...." అనుకొంది గాయత్రి.

"ధర్మరాజూ! నువ్ చచ్చిపోవద్దు" అని ఎలా అనగలిగింది తాను? అసలు ధర్మరాజు తనకేమౌతాడు? అతడు చస్తే....నాకేవిటి బాధ...."

"ఆ మాట అనడంతో....తన అంగీకారం తెలిపినట్టే అయిందా?"

"ఇంత చీకటి పడ్డాక బయల్దేరాలా పిక్కికి?" చయనులు ప్రశ్నకి సమాధానం చెప్పకుండా లోనికి నడిచింది గాయత్రి.

3

మధ్యాహ్న సమయం.

పోస్టుమేన్ ఇచ్చిన ఉత్తరం చదువుతూనే "ఇంట్లో ఎలా వున్నదాన్ని అలా బైటకి రమ్మని" అన్నపూర్ణమ్మని కేకేపాలు చయనులు.

కారణం తెలియక కంగారు పడుతుంటే - చావుకబురు, చల్లగా చెప్పాడు.

అన్నపూర్ణమ్మ తల్లి ....ముసలావిడ ....గుంటూర్లో కన్ను మూసింది.

అన్నపూర్ణమ్మ పెద్దగా ఏడుస్తూ వీధి మెట్లపై కూలబడింది.

క్షణాలమీద గుంటూరు ప్రయాణం అయినారు అన్నపూర్ణమ్మా, చయనులూ అపర్ణను వెంటబెట్టుకుని.

"తమ్ముణ్ణి చూస్తూండు. నాన్నగారు మళ్ళీ రేపో ఎల్లుండో వచ్చేస్తారు-" అంది అన్నపూర్ణమ్మ ముక్కు చీదుకుంటూ!

గాయత్రి తలూపింది.

విష్ణు ఎక్కడికెళ్ళాడో తెలియదు.

చేతి సంచీలో రెండు చీరలు కుక్కుకుని బైల్దేరింది అన్నపూర్ణమ్మ. మరు క్షణంలో ఒంటరిదై పోయింది గాయత్రి.

అమ్మమ్మ శతవృద్ధురాలు....ముగ్గిన పండు రాలినట్లు రాలిపోయింది.

గాయత్రికి పెద్దగా దుఃఖం రాలేదు. కానీ అమ్మమ్మ ఆపేక్షా....అభిమానం గుర్తుకు వచ్చాయ్!

చీకటి పడుతుండగా వచ్చాడు విష్ణు.

గాయత్రికి తమ్ముణ్ని చూడగానే కోపం వచ్చిండి.

ఏరా? రాత్రీ పగలూ ఇల్లు పట్టకుండా ఎక్కడ తిరుగుతున్నావ్? నిన్న రాత్రి వెళ్ళేవ్ - ఇంతవరకు ఎక్కడ తగలడ్డావ్?"

"అక్కా! ఇవ్వేళా, రేపూ నన్నెక్కడి కెళ్ళావని అడక్కు. మా అభిమాన హీరో వీరేశ్వర్ పిక్చర్ విడుదల! దానిగురించి ఫాంప్లెట్లు కొట్టించడం - హాల్లో పార్టీ చేయడం-అబ్బో! బోల్డు బిజీ!...."

పల్లెలికూడా ఈ అభిమానసంఘాల పిచ్చి పాకిపోయింది!! ఎప్పుడో విడుదలైన పాతసినిమాలు ఆవూరు టూరింగ్‌టాకీస్‌లోకి వస్తాయ్!! హైస్కూల్

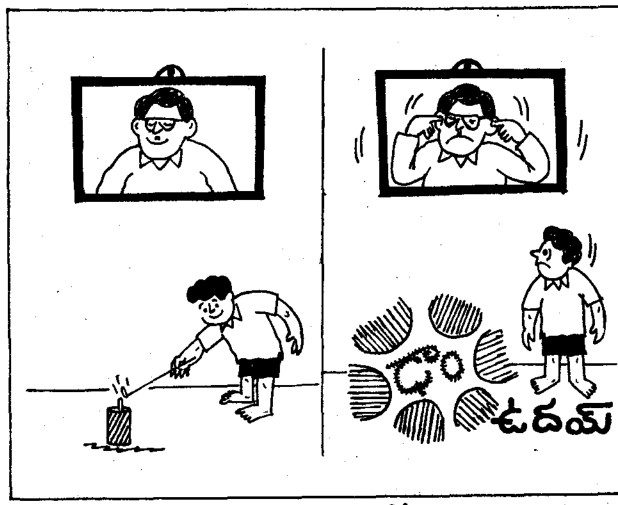

పిల్లలూ.... కాలేజీచదువులు వెలగబెట్టి సగంలోనే చదువును ఆర్పేసుకున్న ప్రబుద్ధులు అభిమానులపేరిట సినిమా మొదటిరోజున చేసే అల్లరి (?) అంతా ఇంతాకాదు.

జాతిని నడిపించే చిత్తశుద్ధిగల మహానాయకులూ.... వాక్శుద్ధికల మహాకవులూ ఇప్పుడు చెల్లని హీరోలు! డబ్బుకోసం గంతులేసే జీరోలన్నీ యువ తరానికి ఆరాధ్యమైనవైనాయ్.

గాయత్రి భారంగా నిట్టూర్చింది.

విష్ణు అడిగాడు "—అవునుగానీ అమ్మావాళ్ళేరే!"

అమ్మమ్మ పోయిందని గుంటూరునుంచి ఉత్తరంవచ్చిందిరా! అంతా బైల్దేరి వెళ్ళారు. నువ్వీ రెండ్రోజులూ ఎక్కడికీ వెళ్ళక ఇంట్లోఉండు. నాకొక్కత్తికీ భయం.—"

విష్ణు ఏం మాట్లాడలేదు.

వంటింట్లోకివెళ్ళి అన్నంపెట్టుకు తినసాగాడు.

అయిదునిముషాల్లో అన్నంతిని బయటకివచ్చాడు విష్ణు.

"వస్తానక్కా! రాత్రి వచ్చేస్తాలే."

వీధిలోకి వెళ్ళిపోయాడు.

"వీణ్ణి బాగుచెయ్యడం బ్రహ్మతరంకాదు." అనుకొంది చిరాగ్గా గాయత్రి

4

ఉదయం!

వంటచేస్తోంది గాయత్రి.

"చయనులుగారున్నారండీ?"

అపరిచిత కంఠం వీధిగుమ్మంలోంచి పలికింది.

గాయత్రి తలుపుతీసి చూసింది.

తెల్లలాల్చీ, పైజామా వేసుకున్న వ్యక్తిచేతిలో సూట్‌కేస్‌తో నిలబడి ఉన్నాడు గుమ్మంలో.

"లేరండి గుంటూరు వెళ్ళారు. రేపో ఎల్లుండో వస్తారు—"

ఆ వచ్చినవ్యక్తి గాయత్రిమొహంలోకి పరీక్షగాచూసాడు. చిరునవ్వుతో లోపలికివచ్చాడు.

గాయత్రి తెల్లబోయింది.

"ఇదేవిటీ మనిషి? తిన్నగా లోపలికొచ్చేస్తున్నాడు—" అనుకుంటూ కుర్చీ చూపెట్టింది.

ఆ ఆగంతకుడు కుర్చీలోకూర్చుంటూ మొదలుపెట్టాడు—

''....అసలు వచ్చేనెల్లో అమ్మా నేనూ వద్దామనుకుని ఉత్తరంరాసాం! కానీ కొంచెం బిజినెస్ పనిమీద ఇక్కడికి రావల్సివచ్చింది. ఎల్లాగా ఊళ్ళోకి వచ్చాగదా.... మీ నాన్నగార్ని కలిసిపోదామని.... వచ్చా....''

గాయత్రి గుండెలు గుబగుబలాడాయ్.

''మీరు___'' అర్థోక్తితో ఆగింది గాయత్రి

''ఓ! మర్చిపోయాను. నాపేరు చక్రధర్రావ్ అంటారు. మాది తెనాలి. అసలు మనం మనం బంధువులమే! రాకపోకల్లేక మనం ఒకళ్ళకొకళ్ళు ఈరోజు పరిచయంచేసుకోవల్సిన పరిస్థితివచ్చింది–'' అంటూ పెద్దగా నవ్వాడు చక్రధర్రావ్.

నాన్న .... ఇతనిగురించేనన్నమాట .... అమ్మతో గొడవపడుతూ ఉన్నాడు!.... ఇతనికిచ్చే.... నాకు పెళ్ళిచేద్దామనుకుంటున్నాడు నాన్న. ఈయన గారేకదూ.... మొదటిపెళ్ళాన్ని నూతులోదూకేదాకా వేధించిన వేటగాడు!...''

చక్రధర్రావ్ నవ్వు గాయత్రికి ఎలుగుబంటి దగ్గినట్లు విన్పించింది.

''అన్నట్లు నువ్వే గాయత్రివికదూ!''

గాయత్రి తలూపింది.

చక్రధర్రావ్ ఇంట్లోకి తొంగిచూసాడు.

''ఇంట్లో ఎవరూ లేనట్లుంది – ఎక్కడికెళ్ళారు అందరూ!''

''మా ... అమ్మమ్మ.... పోయిందని.... అందరూ మా అమ్మా నాన్నా చెల్లీ.... గుంటూరు వెళ్ళారు.''

గాయత్రికి మాటలు తడబడసాగాయ్.

గాయత్రి మాటలు వినగానే చక్రధర్రావ్ కళ్ళల్లో ఆనందం తళుక్కుమని మెరిసి అదృశ్యమైంది.

''గాయత్రీ! నీకు తెల్సేఉంటుంది. వచ్చేనెల్లో ఇక్కడికి నిన్ను చూసుకో దానికి నేనూ మా అమ్మా వద్దామనుకుంటున్నాం! అనుకోకుండా నేను.... ఇలా.. పెద్దవాళ్ళెవరూ లేనిసమయంలో నిన్ను కలుసుకోడం ఒకరకంగా మంచిదే! ఒకళ్ళ మనసులో భావాలు ... మరొకళ్ళు తెలుసుకోడానికి .... ఒకళ్ళనొకళ్ళు అర్థం చేసుకోడానికి...''

''కాఫీతెస్తాను'' గాయత్రి లోపలికి వెళ్ళిపోయింది.

గాయత్రికి భయంతో ఒళ్ళంతా చెమట్లుపట్టాయ్.

ఒక హంతకుడు .... ఒక నరరూపరాక్షసుడు ... ఒక పయోముఖవిష కుంభం... అమ్మచెప్పిన మాటల్నిబట్టిచూస్తే ... ఒక ధనవ్యామోహపిశాచి– తనకోసం కూర్చునట్లు– తనకోసం చేతులుచాపుతున్నట్లు అన్పించింది గాయత్రికి.

కాఫీపట్టుకుని సావిట్లోకి వెళ్ళేసరికి– చక్రధర్రావ్ లుంగీ, బనీనువేసుకొని చిన్న రేడియో చెవిదగ్గరపెట్టుకుని హిందీపాటలు వింటున్నాడు. మెళ్ళో పులి గోరు పతకం వ్రేలాడుతోంది.

''కా... ఫీ.''

అతడు నవ్వుతూ కాఫీ అందుకొన్నాడు.

''పెద్దవాళ్ళు ఎవరూ లేరని తెలిసికూడా... ఈరోజు ఇక్కడే ఉండి పోయేలా ఉన్నాడు ఈ మహానుభావుడు– అనుకుంది గాయత్రి కోపంగా.

విష్ణుమీద పీకల్దాకా కోపం వచ్చింది. ఈసమయంలో ఇంట్లోఉంటే ఎంత బావుండును! వెధవతిరుగుడూ పీడూను.''

వంటచేస్తుండగా వెనకాల ఏదో అలికిడైనట్లు విన్పించింది. గిరుక్కున వెనక్కితిరిగింది గాయత్రి.

చక్రం!

చిన్నగా నవ్వుతూ గడపమీద కూర్చుంటున్నాడు.

గాయత్రి గుండె జల్లుమంది.

''వంటయ్యాక భోంచేసివెళ్దురుగాని– ఈలోపున సావిట్లోకూర్చోండి.'' మెల్లగా అంది గాయత్రి.

''ఏం గాయత్రీ! నేనంటే నీకు భయంగా ఉన్నట్లుంది. చూడు. ఈకాలపు పిల్లల్లోఉన్న చొరవ నీకు లేనట్లుంది. పెళ్ళికావాల్సిన ఇద్దరు యువతీ యువకులు,, ఇలా ... ఒంటరిగా కల్సుకుంటే... ఈరోజుల్లో ... ఎల్లాఉంటున్నారో నీకు తెలుసునా?....''

చక్రధర్రావ్ ప్రసంగం గాయత్రికి చాలా చిరాకనిపించింది. మళ్ళీ చక్రధర్రావే మొదలుపెట్టాడు.

''అదిసరే! నీకు నాగురించి కొన్నివిషయాలు చెప్పాలి. అఫ్కోర్స్.... మనపెళ్ళైనతర్వాతనైనా నీకు తెలియకపోవనుకో. నేను... నా... మొదటి పెళ్ళాన్ని... వేధించి చంపేసానని.... మన బంధువుల్లో అనుకొంటున్నారు.... కానీ అదంతా దుష్ప్రచారం! లేని ఇంటిపిల్లని జాలిపడి చేసుకుంటే పెళ్ళైన ఏడాది తిరక్కుండానే మా యింట్లో ఎనిమిదితులాల బంగారం మాయమైంది. మేం సహజంగా ఆమెనే అనుమానించాం... దొంగకి తేలుకుట్టినట్లు అన్నట్లు అలా నిందీసి అడిగేవని ఆమె నూతులోదూకింది.

జరిగినకథ ఇది. ఇంకచూస్కో.. నాల్గుబ్బులు చేతిలోఉన్నవాణ్ణిచూస్తే.. అందరికీ అసూయ, ఏకారణందొరుకుతుందా పీడిచేత ఆ నాలుగుడబ్బులూ ఖర్చుపెట్టించేద్దాం''అని లోకం చూస్తూఉంటుంది.

చుట్టుపక్కలవాళ్ళు నామీదా... అమ్మమీదా పోలీసులకి ఫిర్యాదుచేసారు. పోలీసులుదిగారు. మనిషి మనిషిలా ఉండగానే రక్తంపీల్చేయడం ఒక్క పోలీసులకే తెలుసు. మొత్తం పదివేలదాకా ఖర్చుపెట్టించారు.''

గాయత్రికి చక్రధర్రావ్ కథవింటే తలపోటుమొదలైంది.

''ఎవరు నమ్ముతారు ఈ కాకమ్మకథలు!'' అనుకుంది మనస్సులో.

గాయత్రి పనిపంకతో అటూ ఇటూ తిరుగుతుంటే – చక్రం అలా చెప్పుకుపోతున్నాడు.

''భోజనానికిలేవండి'' అంది గాయత్రి.

''ఆ! ఆc! భోజనంచేసేముందు కొంచెం పూజాకార్యక్రమం ఉంది– పది నిముషాల్లో వచ్చేస్తా!''

చక్రధర్రావ్ సావిట్లోకివెళ్ళి తలుపులుమూసుకున్నాడు.

గాయత్రికి నవ్వువచ్చింది.

ఇంత మహాభక్తునికి పెళ్ళాంమీద పిసరంత సానుభూతి ఎందుకు కలగలేదో!

తలుపు ఓరగాతోసి–లోనికిచూసింది గాయత్రి.

నిర్ఘాంతపోయిందామె.

బల్లమీద బ్రాందీసీసాఉంది. గ్లాసులో సగానికి బ్రాందీపోసిఉంది.

చక్రం మహా తన్మయత్వంగా ఒక్కొక్కగుక్కా వేస్తున్నాడు.

''చూస్తుంటే ఈయన సకల గుణాభిరాముడులా ఉన్నాడే.'' అన్పించింది గాయత్రికి.

పదినిముషాల్లో ''పూజాకార్యక్రమం'' ముగించుకొని బైటకొచ్చాడు చక్రం.

అప్పటికే మనిషిలో కొంచెం మార్పువచ్చినట్లుంది.

కళ్ళుఎఱ్ఱబడ్డాయి. వెకిలినవ్వులుకూడా ఎక్కువైనాయి.

గాయత్రి వంటకాలన్నీ దగ్గరపెట్టి అరుగుమీదవచ్చి కూర్చొంది.

''గాయత్రీ!''

తాళికట్టినవాడికన్నా అధికారంగా కేకేసాడు చక్రధర్రావ్.

ఆ అధికారం మితిమీరిన చనువూ చూస్తుంటే గాయత్రికి చక్రధర్రావ్ అంటే చాలా అసహ్యంవేసింది.

గాయత్రి లోపలికివెళ్ళింది.

చక్రధర్రావ్ అన్నాడు: "నేను వచ్చినప్పట్నించి చూస్తున్నా! తప్పించుకు తిరుగుతున్నావ్! ఏం? నేనంటే యిష్టంలేదా నీకు?

గాయత్రికి ఏంచెప్పాలో తోచలేదు.

చక్రధర్రావ్ మౌనంగాలేచి సావిట్లోకి వెళ్ళిపోయాడు.

గాయత్రి అన్నంతిందామని కూర్చుంది. కానీ ఒక్కముద్దకూడా గొంతు దిగలేదు. కంచంలో చెయ్యికడిగేసుకుంది.

సావిట్లోకితొంగిచూస్తే– చక్రం మంచంమీదపడి గుఱ్ఱుపెడుతున్నాడు.

గాయత్రి తేలిగ్గా నిట్టూర్చి - తలగడ తీసుకొని వంటింట్లో నేలమీద వేసుకుని మేను వాల్చింది.

ఆమె మనస్సంతా అస్థిమితంగా వుంది!

పరాయి ఇళ్ళలో....పరాయి మనుషుల్తో కొందరిలా ఎలా...అసభ్యంగా ప్రవర్తిస్తారో!

'ఏమాత్రం సంకోచం లేకుండా....ఎలా మాట్లాడుతారో!

అమ్మా నాన్న ఊళ్ళో లేని సమయంలో ఇతడు ఊడిగొచ్చాడు. ఇతణ్ని ఎలా సాగనంపాలో! కొంపదీసి నాన్న గుంటూరినుండి వచ్చేవరకూ వెళ్ళడేమో?

ఆసలే తనకి చిన్నతనంనుండీ తాగినవాళ్ళని చూస్తే భయం.

ఏవేవో ఆలోచనల్తో కళ్ళు మూసుకొంది గాయత్రి.

సరిగ్గా అదే సమయంలో....

రెండు బలమైన చేతులు పాముల్లా తన నడుం చుట్టూ పాకుతున్నట్టు అనిపించింది గాయత్రికి.

కళ్ళు తెరిచి చూసింది గాయత్రి.

చక్రధర్రావ్!

గాయత్రి ముఖంమీద ముఖంపెట్టి చూస్తున్నాడు...ఆకలిగా!

కెవ్వున గాయత్రి వేసిన కేక గాయత్రి గొంతులోనే ఉండిపోయింది!

అంత శక్తి గాయత్రికెలా వచ్చిందో తెలియదు

చక్రధర్రావ్ పక్కకి తూలిపడేలా తోసింది.

తూలిపడబోతూ గోడని ఆసరాగా చేసుకొని నిలబడ్డాడు చక్రం!

"గాయత్రీ! ఐ లవ్ యూ! నేను నిన్ను....తప్పకుండా పెళ్ళి చేసుకొంటా. వరసైనవాళ్ళం....కాబోయే దంపతులం...ఇంకా భయం ఎందుకు?

చక్రం మాటలు తడబడుతున్నాయ్

"నువ్ మనిషివి గాదు ..పశువ్వి! ఒక్కడుగు ముందుకేసావో నీ రక్తం కళ్ళజూస్తా....నరు బైటికి"

శివమెత్తిన గణాచారిలా గాయత్రి కోపంతో ఊగిపోతోంది.

ఆమె కన్నులు నిప్పులు కురుస్తున్నాయ్.

చక్రధర్రావ్ పెద్దగా నవ్వాడు.

"ఎవరైనా పిలు! కాబోయే మొగుడూ పెళ్ళాల సరసాలు అనుకొంటారు. ఈ రోజుల్లో ఇల్లాంటివి మామూలే....ఇందులో తప్పేం వుంది? రేపు ఎల్లాగా... తాళి కట్టాక...."

చక్రం గాయత్రి చెయ్యి అందుకున్నాడు.

గాయత్రి గింజుకోవడం మొదలుపెట్టింది

సరిగ్గా అదే సమయంలో ...

వీధి తలుపులు భడాల్న తోసుకుని - ప్రచండ ప్రభంజనంలా — పెను తుఫానులా—మందేహుల వికటాట్టహాసాన్ని గద్దిస్తున్న సహస్ర మయూఖ [illegible]

[illegible]ప్పుడు ధర్మరాజు!

చక్రం తత్తరపడ్డాడు.

[illegible]ణంలో ధర్మరాజు జరుగుతున్న అన్యాయాన్ని ఘోరాన్ని [illegible] తలుపులు దగ్గరికి వేసి గడియ పెట్టేసాడు.

వంటింట్లో వున్న చక్రం మెడమీద చెయ్యేసి సావిట్లోకి ఒక్క తోపు తోసాడు.

గాయత్రిని వంటగదిలోనే ఉంచి ఆవైపు తలుపులు కూడా దగ్గరికి లాగాడు.

మరుక్షణంలో,

లోపల్నించి దభీ దభీమని చప్పుళ్ళు వినబడసాగాయ్!

ఒకటి....రెండు....ఏడు....తొమ్మిది....

గాయత్రి తలుపు తోసి చూసింది.

ధర్మరాజు చేతిలో చక్రధర్రావ్ చావు దెబ్బలు తింటున్నాడు.

కిందబడిన చక్రధర్రావ్ మెల్లగా పైకి లేచాడు.

చొక్కా, పైజామా వేసుకుని పెట్టె పట్టుకున్నాడు.

[illegible] అతడు గాయత్రికేసి చూస్తూ అన్న మాటలు అంతకుముందు ధర్మరాజు కొట్టిన దెబ్బల చప్పుళ్ళకు నాలుగు రెట్లై గాయత్రి గుండెల్లో ప్రతిధ్వనించసాగాయ్!

"గాయత్రీ! ఏదో సాగితే పెళ్ళెందుకన్నట్లు ఉందన్నమాట నీ వ్యవహారం. నువ్వేదో గొప్ప గుణవంతురాలవనుకున్నాను. నీకు తెలుసో తెలియదో - నిన్ను ఇచ్చి పెళ్ళి చేస్తానంటే మీ నాన్నకి అయిదువేలు ఇచ్చాను. గుంటూరినుంచి రాగానే ఆ డబ్బు మొత్తం పట్టుకుని మా ఇంటికి రమ్మని చెప్పు మీ నాన్నకి..."

గుమ్మం దాటుతూ చక్రధర్రావ్ అన్న మాటలికి రాతిబొమ్మే అయింది గాయత్రి.

కూతుర్ని ఇచ్చి పెళ్ళి చేస్తానని ఇతని దగ్గఱ నాన్న అయిదువేలు పుచ్చుకొన్నాడా?

అంటే చక్రానికి తనని అమ్మేసాడా?

అందుకేనా?....అమ్మ వాడొక హంతకుడండీ" అన్జెప్పినా వినకుండా తిరిగి మూర్ఖంగా వాదిస్తున్నాడు.

వేదసభలికి వెళ్ళి వచ్చిందగ్గర్నించీ తన తండ్రి నిత్యం పేకాటలో మునిగి తేలుతున్న డబ్బు చక్రం ఇచ్చినదేనా?

ఏ తండ్రైనా...తన కూతుర్ని తనకన్నా ఉన్నతస్థితిలో వున్నవాడి చేతుల్లో పెట్టాలనీ....సుఖపడాలనీ కోరతాడు ...కాని తన తండ్రి....రెండో పెళ్ళివాడికి....అందునా మొదటి పెళ్ళాన్ని వేధించి చంపిన దగుల్బాజీకి ఇచ్చి పెళ్ళి చేస్తానంటున్నాడు.

కారణం....డబ్బు!

డబ్బు ఎంత పనైనా చేయిస్తుంది.

డబ్బుముందు భార్యా భర్తా....తండ్రీ....కూతురూ....కొడుకులూ.... మనవలూ... అనే బంధాలు లేవు! అనుబంధాలు అసలే ఉండవ్!

అన్నా....తమ్ముడూ....అనే రక్తసంబంధాలు లేవ్!

అది యుద్ధాల్ని చేయిస్తుంది. అంతర్యుద్ధాల్ని సృష్టిస్తుంది. ఆ డబ్బు కోసం నిండుజీవితాన్ని....తన కూతురు జీవితాన్ని బలిపశువుగా చేయడానికి చూస్తున్న తండ్రి....వేదం చదువున్న పండిత వేషంలో....ఇన్నాళ్ళూ.... ఇన్నేళ్ళూ....తన ప్రక్కనే....ఒకే ఇంట్లో....చాలా సమీపంగా మసుల్తున్నాడంటే....గాయత్రికి ఒళ్ళు జలదరించింది భయంతో.

"గాయత్రీ!"

సాంత్వనంగా భుజం తట్టాడు ధర్మరాజు.

గాయత్రి గుండెల్లోంచి దుఃఖం పెల్లుబికింది.

ధర్మరాజు గుండెలపై ఒదిగిపోయి భావురుమంది.

5

ఆ రాత్రి....

నిశాకాంత....నక్షత్రాల పూలు ఆకాశం కొప్పులో చుట్టుకొని - వెన్నెల తెలివలువ కట్టుకుని - కార్తీక చంద్రునితో అభిసరించిపోయిన రాత్రి - ఏ మహాకవుల హృదయాలు వాచ్యం చెయ్యలేని మౌన మహా ప్రణయలోకంలో లోకం మునిగిపోయిన రాత్రి - గాయత్రికి తొలిరాత్రి అయింది.

రాత్రి పగలూగా ద్విధావిభక్తమైన ప్రతిరోజూ "రాత్రి రేవవ్యరంసీత్" అన్నట్లు - గాయత్రి ధర్మరాజుల కమ్మని కబుర్లలో సెలువునా కరిగిపోయింది..

విరిసిన ప్రతి పూవులోను - కురుస్తున్న మంచులోను - మెరుస్తున్న చుక్కల్లోను - గది మూల గూడు కట్టుకుంటున్న రెక్కలపురుగు దీక్షలోనూ- ధర్మరాజు హృదయాన్ని, ప్రేమనీ, ఆశల్నీ, చూసుకొంది గాయత్రి.

గదిముందు - తెల్లారేసరికి మందారం నాల్గయిదు పువ్వులైనా జార విడుస్తుంది.

రాలిన పూలు రాలిపోతుంటే - చెట్టుమీద మరికొన్ని మొగ్గలు విరిసిపోడానికి సిద్ధంగా నిలబడతాయ్ రేపటి ఆశల్లాగే!

చెట్లే నయం... నీరు తాగి బతుకుతాయ్.

మనుషులు ఊహల్ని తింటూ బతకలేరు

ప్రేమని తాగి నిలబళ్ళేరు.

గాయత్రిని తీసుకువచ్చిన నెల్లోజులు తిరక్కుండానే ధర్మరాజు తెచ్చిన డబ్బులు అయిపోయాయ్.

సర్టిఫికెట్లు పట్టుకుని ఉద్యోగం వేటలో పడ్డాడు మర్నాటినుంచే ధర్మరాజు.

కుళాయిలో నీళ్ళు తాగి....టౌన్‌లో తిరుగుతున్నాడు పనికోసం!

ఎక్కడకెళ్ళినా ఒకటే సమాధానం!

"ఖాళీ లేదు"

తొలిసారిగా రెక్కలు విప్పుకుని ఎగురుతున్న పక్షి పిల్ల డొక్కలో తగిలిన మట్టిగుండులాంటి సమాధానం అది!

స్వతంత్రంగా బ్రతుకుదామనుకున్న జీవులికి ఈ లోకంలో ఖాళీ వుండదు. అడ్డమైన పన్లూ చేసి....అడ్డదారులు తొక్కినవాళ్ళకి, ఈ లోకం ఎంతో విశాలంగా కన్పిస్తుంది. వాళ్ళదే ఈ దేశం!

ఇక్కడ నీతికీ-నిజాయితీకీ-కష్టానికీ విలువ లేదు.

కుహనా నాగరికతకీ - నక్క వినయాలకీ ఈ లోకం పెద్ద పీట వేస్తుంది!

ధర్మరాజు సాయంత్రందాకా టౌన్‌లో తిరుగుతాడు.

సాయంత్రానికి... గుండెలు జారిపోయినవాళ్ళా... పడమండి మీద బడి దౌర్జన్యంగా తన్ని పడేసిన వ్యక్తి....లేచి ఒళ్ళు దులుపుకుని...కళ్ళల్లో ప్రాణాలు పెట్టుకొని వస్తున్నట్లు...ఇంటికి వస్తాడు.

కానీ....ఆ కళ్ళల్లో ఏదో ఆశ కొట్టుమిట్టాడుతూ వుంటుంది.

"ఇంటికి వెళితే గాయత్రి వుంటుంది. ఆమె చెప్పే ధైర్యవచనాలు ఉంటాయి. అన్నింటికీ మించి....ఈ బ్రతుకు పోరాట స్మృతుల్ని మరపించే కమ్మని ఒడి వుంటుంది-"

ఒక కాలే కడుపు మరో కాలే కడుపుని ఓదార్చుతుంది.

ఎల్లాంటి మహావీరుణ్నయినా మట్టి కరిపించే శత్రువు-ఆకలి!

అనాదిగా ఈ భూమ్మీద పడిన జీవకణం ఎన్నెన్ని రూపాలుగా మారిందో-తన సనాతనత్వాన్ని నిలబెట్టుకుంటూనే అనేకానేక అవతారాలెత్తిందో - అన్ని రూపాల్లో - అన్ని అవస్థల్లో - అన్ని దశల్లో దాన్ని వెంటాడింది ఒక్క ఆకలే-ఆకలి!

గాయత్రికి వంట చెయ్యడం ఎలాగో తెలియదు.

కట్టెలుండవ్. అగ్గిపెట్టుండదు. ఉన్న రెండే రెండు గిన్నెలూ దేనికీ సరిపోవు!

చింతపండు లేదు - ఉప్పు...లే....దు!

ఉండేవి రెండే రెండు! నకనకలాడే కడుపులు మాత్రమే!

ఎప్పటిలా ధర్మరాజు అస్తమయోన్ముఖుడైన కర్మసాక్షిలాగే – ఇంటికి వచ్చాడు.

రాగానే ఉస్సూరుమంటూ గోడకు జేర్లబడ్డాడు.

"ఈ సర్టిఫికేట్లు నమ్ముకుని...ఎంత మోసపోయాడు తాను. ఇంత కాలం....మహాభక్తిగా....అదే లోకంలా....ప్రాణంలా...మంత్రంలా....మననం చేసుకొన్న గొప్ప విషయాలు...ధర్మరాజును వెక్కిరిస్తున్నట్లు మనశ్చక్షువు గోచరింపసాగాయ్!

షేక్స్‌పియర్ నాటకాలూ....మహాభారతం - తిక్కన రచనా వైశిష్ట్యం, అశోకుడూ....గోల్డెన్ ఏజ్ ఆఫ్ గుప్తాస్....మతాలూ....సమాజం....యుద్ధాలూ తేదీలూ....ఈస్టిండియా కంపెనీ...భారత స్వాతంత్ర్య చరిత్ర....ఇవేవీ ఆకల్ని తీర్చలేవు!

తన ఇరవై రెండేళ్ళ జీవితంలో పదిహేడేళ్ళ కాలాన్ని కబళించి ...తనని దేనికీ...ఏ పనికీ పనికిరాకుండా చేసిన....సరస్వతి - జ్ఞాన సరస్వతి....కాలే కడుపుకీ ఒక్క ముద్దని సంపాదించడానికి శక్తురాలు కాలేకపోయింది.

అన్నం కావాలి....కూలీపని కావాలి...డబ్బు కావాలి.

అవును! డబ్బు! డబ్బు కావాలి.

డబ్బు గొడవలేని జంతువులు స్వతంత్రంగా, స్వేచ్ఛగా బతుకుతాయ్.

ఈ 'డబ్బు' మనిషిని పరాధీనుణ్ణి....దీనుణ్ణి చేస్తుంది.

మనిషి సృష్టించుకొన్న ఒక లోహపుబిళ్ళ....ఒక కాగితం ...మనిషినే బొంగరాలాట ఆడిస్తుంది.

నీరసంగా గోడకి జేర్లబడిపోయిన ధర్మరాజుని చూస్తే గాయత్రికి అంతులేని జాలి వేస్తుంది.

చుట్టుపక్కల ఒక్క రూపాయి అప్పుకోసం పొద్దుటినుండీ ప్రయత్నించింది. కానీ ముక్కూ మొహం తెలియనివాళ్ళ మధ్య అప్పు ఎలా దొరుకుతుంది. ఒక్క రూపాయి దొరికితే....నూకలు కొని జావ కాద్దామనుకొంది గాయత్రి.

ప్చ్! లాభం లేకపోయింది.

ధర్మరాజు తిరిగి తిరిగి వస్తే....ఆకలి అని అంటే ఏం చెప్పాలి?

ఏడుస్తూ కూర్చుంది గాయత్రి.

ఏవిటీ లోకం?

కష్టపడి బతుకుతానంటే....ధర్మరాజుకి "పని" లేదంటుంది.

రాళ్ళు మోసేచోట అతని బి.ఏ. డిగ్రీ ఎక్కువైపోయింది.

లెక్కలేసే గుమాస్తా పనికి ఆ డిగ్రీయే తక్కువై పోయింది.

ఇంట్లో ఎప్పుడైనా పేపర్ చూసి నిరుద్యోగం గురించి చదివింది కానీ...గాయత్రికి ఈ నిరుద్యోగ వలయం ఇంత ఘోరంగా ఉందని తెలియదు.

ధర్మరాజుని చూస్తే....ఒక్కొక్కప్పుడు భయమేస్తుంది.

ఉద్యోగం లేదని నిరాశలో ఇతడు ఏదైనా అఘాయిత్యానికి పూనుకొంటే-

అమ్మో! తల్చుకొంటేనే గాయత్రికి ముచ్చెమటలు పోసాయ్!

"గాయత్రీ! తినడానికి ఏమైనా ఉందా?" అడిగాడు ధర్మరాజు.

ఏం చెపుతుంది గాయత్రి?

నా గురించి

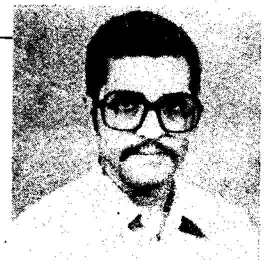

నా పద్నెనిమిదవ యేట తొలి కవితా ఖండకను ప్రచురించి "నేనూ కవినే!" అన్న సంతోషం కల్గించింది భారతి!

ఇంతవరకూ యాభై కవితా ఖండికలూ, పది కథలూ, వివిధ పత్రికల్లో ప్రచురింపబడ్డాయ్!

"మ్రోగని మువ్వ" (1984), "కుళింద కోన" బాలల నవల (1985), వరుసగా ఆంధ్రపత్రిక, బాలజ్యోతిలలో ద్వితీయ, ఉత్తమ బహుమతులు గెల్చుకొన్నాయ్!!

'శివాలాపం' పద్యకావ్యం ముద్రితము – కాగా ప్రియ – వర్ణిక, ఋతుదీప్తి మొదలగు కావ్యాలు అముద్రితాలుగా ఉన్నె!!

ప్రస్తుతం వ్రాస్తున్న 'పాటలు' విని సహృదయ మిత్రులు కొందరు భుజం తట్టుతున్నారు!!

నా తల్లి దీవన, భారతి వంటి ఉత్తమ పత్రికల ఆదరణలే ఊతగా, ఊపిరిగా సాగిస్తున్నాను అక్షర యాత్ర!

విశ్వనాథ అభిమాన కవి!

పుట్టినది తూర్పుగోదావరి జిల్లా టి. కొత్తపల్లి గ్రామంలో! ప్రస్తుతం విశాఖ జిల్లా లంకలపాలెం జిల్లా పరిషత్ ఉన్నత పాఠశాలలో తెలుగు పండిట్‌గా పని చేస్తున్నాను!

'యాత్ర'కు బహుమతి నిచ్చి ప్రోత్సహించిన భారతి సంపాదకులకు – న్యాయనిర్ణేతలకు హృదయపూర్వక కృతజ్ఞతాంజలులు!!

సహ విజేతలకు అభినందనలు! ఋలుసు వేంకటేశ్వర్లు

తళా తళా మెరుస్తున్న ఖాళీ గిన్నెల్ని చూసి కూడా ధర్మరాజు అలా అడిగితే ఏం చెప్పాలి?

ఇంట్లో ఏం లేదని అతనికి తెలుసు.

కానీ....కానీ....ఆకలేమో పాపం! తెలిసి కూడా అడిగిస్తుంది.

కన్నీటిపొరని తుడుచుకుంటూ ఉండిపోయింది గాయత్రి.

"నిన్ను చేసుకొనేకంటే ఆ మూగిదాన్నే చేసుకోవల్సింది." అన్నాడు కటువుగా ధర్మరాజు.

గాయత్రికి రోషం వచ్చింది. "చేసుకోవల్సింది. ఇంతమాత్రానికి నువ్వు లేకపోతే చచ్చిపోతానని ఉత్తరాలు రాయడం ఎందుకు?"

"మరి లేకపోతే ఏవిటి? అడిగినదానికి జవాబు చెప్పవు?"

"ఏం చెప్పను? నిన్న పక్కవాళ్ళ దగ్గఱ రెండ్రూపాయలు అప్పుచేసి జావ కాచిపోసాను. ఈ రోజు అదీ లేదు. నువ్వయితే నిన్నయినా జావ తాగావు. నేనో...నిన్నటినుంచి ఏం తిన్లేదు."

ధర్మరాజు గోడవైపు తిరిగి పడుకున్నాడు.

కాళ్ళు జాపుకుని పడుకుందుకు సరిపోని ఆ గదికి అద్దె యాభై రూపాయలు.

ప్రతి నెలా ఒకటో తారీకున – సూర్యుడు ఉదయించకముందే ప్రత్యక్షమవుతాడు అద్దె వసూలు చెయ్యడానికి ఓనర్.

అప్పుడే ఓ నెల అద్దె బాకీ పెట్టాడు ధర్మరాజు.

అద్దెకోసం వచ్చినప్పుడల్లా గాయత్రికేసి వెకిలిచూపులు చూసి పోతాడు ఆ యాభై ఏళ్ళ ఆసామి!

మళ్ళీ ఒకటో తారీఖు వస్తోంది.

ఈసారి గత నెల బాకీతో కలిపి వంద రూపాయలు ఇవ్వాలి.

ధర్మరాజు నడవమంటే చెట్టుకింద కాపురం ఉండడానికైనా సరే...తాను సిద్ధమే.

కానీ...కానీ...

ముందు ముందు తనకి ఓ గూడు చాలా అవసరం.

గాయత్రి ఆ విషయం గురించే ధర్మరాజుకి ఎలా చెప్పాలా అని ఆలోచిస్తోంది.

ఇవ్వాళో రేపో గది ఖాళీ చేయించడానికి ఇంటి యజమాని సిద్ధంగా ఉన్నాడు!

ఎక్కడైనా ఓ పూరి గుడిసైనా సరే...నిర్భయంగా "ఈ చోట్లోంచి తనని ఎవరూ బయటకి వెళ్ళమనరు." అనే ధైర్యం కలిగే చోటు కావాలి. తనకి ఖరీదయిన మందులు అక్కర్లేదు.

డాక్టర్ల పర్యవేక్షణ అక్కర్లేదు.

నాలుగ్గోడలూ పైకప్పూ గల చోటు....అదెంత నరకంలో ఉన్నదయినా సరే...కావాలి.

జంతువులా రోడ్డుమీద "తల్లి" కాలేదు.

తన స్థితి తల్చుకొంటేనే భయంగా వుంది గాయత్రికి.

జావ కాచుకొనేందుకే పైసల్లేవు.

ఈ మహా నగరంలో ఓ మనిషి తలదాచుకొనేందుకు గూడు దొరకడం ఎంత కష్టం.

అసలు తాను తల్లి కాబోతోందని ధర్మరాజుకి ఎల్లా చెప్పాలో తెలియలేదు గాయత్రికి.

ఒకరకంగా మాటలే కరువయ్యాయి గాయత్రికి.

ధర్మరాజుకేసి చూస్తే - గోడవైపు తిరిగి నిద్దర పోతున్నాడు.

కిటికీలోంచి ఝుమ్మని రొద చేస్తూ రెక్కల పురుగు మళ్ళీ వచ్చింది.

గాయత్రి దానికేసి చూసింది.

అసలు నెల్రోజులుగా...ధర్మరాజు టౌన్‌లోకి పోయాక ఇంట్లో కూర్చుని ఆ పురుగునే చూస్తూ ఉండేది గాయత్రి.

ఓ రోజు!

అది కిటికీలోంచి టప్పున గదిలో పడింది.

మరో రెండు రోజులు పోయేసరికి ఆ పురుగు కిటికీ తలుపు వెనక్కి వెళ్ళడం - రావడం గమనించింది గాయత్రి.

ఉత్సుకతతో కిటికీ రెక్క పక్కకి లాగి చూసింది.

ఆ చెక్కమీద ఓ మట్టిముద్ద కన్పించింది.

ఆ రెక్కల పురుగు గంటకి పదిసార్లయినా కిటికీలోంచి లోపలికి వచ్చి బయటకు పోతూ వుంది.

మరికొన్నాళ్ళు....ఓ యోగంలా....ఓ దీక్షలా....ఓ తపస్సులా...గంటల తరబడి యాతాయాతపునః ప్రయాత శ్రమతో ఓ బుల్లి గూడు కట్టుకొంది ఆ పురుగు.

గాయత్రి ఆశ్చర్యపోయింది—మానవ నిర్మాణ శక్తినే సవాలు చేసిన ఆ రెక్కల పురుగు, గాయత్రికి ఈ నెల్రోజులుగా కాలక్షేపం ఇచ్చింది.

ఎక్కణ్నించి తెచ్చిందో....అన్ని రంగులు మేళవించిన మట్టిని? ఆకాశగంగా పులిన తీరస్వర్ణ రజుస్సులు అద్దుకొన్నట్లు మెరిసిపోతోంది గూడు.

నిరంతర ప్రవాహంలాంటి సృష్టి యజ్ఞంలో నేను సైతం సమిధినౌతాను అన్నట్లు - జీవధర్మాన్ని, తనదైన ఆడతనానికి వరమైన పరమోత్తమ ధర్మాన్ని నిర్వర్తించేందుకు ఆ గూట్లోకి దూరిపోయింది రెక్కలపురుగు.

గాయత్రి ఆ రోజు అనుకొంది. "ఎలాగైనా సరే - ఈరోజు ధర్మరాజుకి చెప్పేస్తాను" అని

"ఈ రోజో, రేపో - ధర్మరాజుకి ఏదో పని దొరక్కపోదు. ఏ కష్టాలు పడయినా తమ ప్రేమఫలాన్ని పెంచుకోలేకపోతామా?"

ఎప్పుడు నిద్రపట్టిందో తెలియదు.

ధర్మరాజు లేపుతుంటే మెలకువ వచ్చింది గాయత్రికి.

లేచి చూస్తే....ధర్మరాజు చేతిలో రెండు రొట్టెలున్నాయి.

"ఎక్కడివి?"

"ఈసందు చివర ముసలమ్మదగ్గర....అరువు పెట్టాను. తిను."

గాయత్రి ఓ రొట్టెవిరిచి నోట్లో పెట్టుకుంది.

చల్లబడిపోయి కొంచెం వాసన వచ్చిందికూడాను ఆ రొట్టె.

"ఇంక ఎలాగూ అమ్ముడవ్వవని...అరువు ఇచ్చేసి వుంటుంది ఆ ముసిల్ది" అనుకుంది గాయత్రి.

చీకట్లో ధర్మరాజు తన చెవిలో "గాయత్రీ!" అని మంద్రంగా పిలిచినప్పుడు....గాయత్రి చెప్పాలనుకున్న సంగతి చెప్పేసింది.

"ధర్మరాజూ! మనకి పాపో....బాబో....పుడతాడు...."

అంతే! మరెలా చెప్పాలో తోచలేదామెకి.

టక్కున గాయత్రిపై వేసిన చెయ్యి వెనక్కి తీసుకున్నాడు ధర్మరాజు!

6

ధర్మరాజు అన్న మాటలు గాయత్రి చెవుల్లో హోరుమంటున్నాయ్! అంతేనా? తన ప్రతిరూపాన్ని లోకంలోకి ఆహ్వానించే ఒక తండ్రి అనవలసిన మాటేనా అది?

ధర్మరాజు అలా అనకుండా ఉండుంటే బాగుండునన్పించింది. గాయత్రికి.

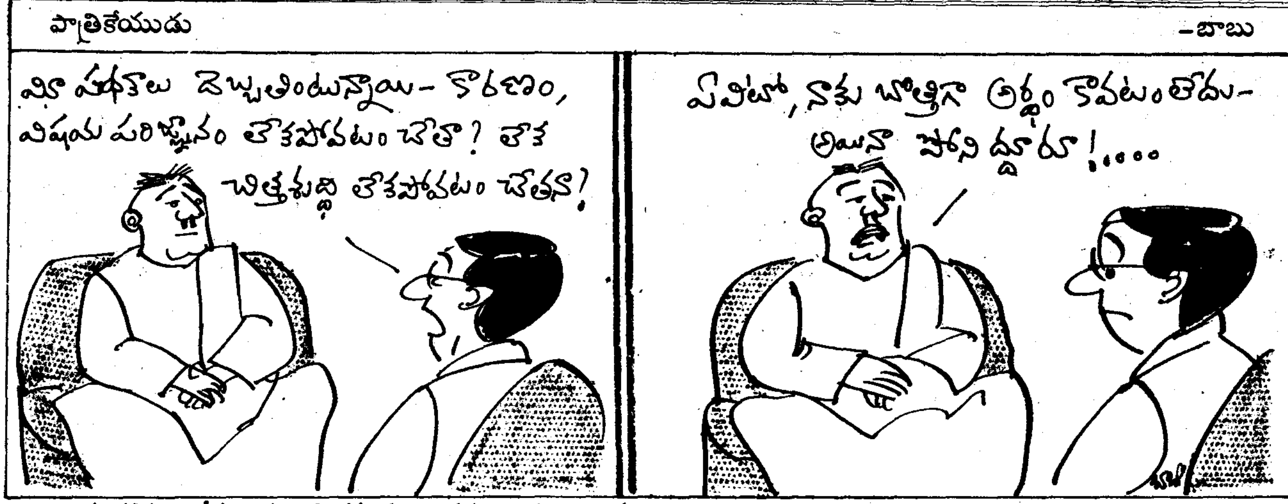

తాను తల్లిని కాబోతున్నానని చెప్పినప్పుడు....అతడు...ఒక్క ముద్దు తన చెంపలకి అర్పిస్తే....చాలు....తానెంత పొంగిపోయేది!

ఇన్నాళ్ళంతం ఆ మధుర క్షణాన్ని జ్ఞాపకం పెట్టుకోదూ తాను?

లేదు! ధర్మరాజు అలా అనాలని అని వుండడు.

ఉద్యోగం దొరకలేదన్న చిరాకులో... తిరిగి తిరిగి ఇంటికి వచ్చిన అస్తిమితంలో అలా అని వుంటాడు.

"మళ్ళీ మన దరిద్రం పంచుకోడానికి ఈ లోకంలోకి ఒకడు రాబోతున్నా డన్నమాట—"

ఈ మాట ధర్మరాజు నోట తాను వింది.

ఆ మాట అబద్ధం అని చెప్పి చెవులు మోసం చెయ్యమంటున్నాయ్!

ఆ క్షణంలో దుఃఖం దిగమింగడం గాయత్రికి శక్యం కాలేదు!

ఆమె బోరున ఏడ్చింది!

ధర్మరాజు గాయత్రిని ఓదార్చలేదు.

ఇంటికప్పుకేసి - నిశ్చలంగా చూస్తూనే ఉండిపోయాడు తెల్లవార్లూ

ఎండెక్కగానే సర్టిఫికెట్లు పట్టుకుని బయల్దేరాడు ధర్మరాజు.

"వస్తాను."

గుమ్మంలో నిల్చున్న గాయత్రికి కనుమరుగయ్యాడు ధర్మరాజు.

ఆ సాయంత్రం!

ధర్మరాజు కోసం నిరీక్షిస్తూ గుమ్మంలోనే కూర్చుంది గాయత్రి.

ఏరోజుకారోజే....ఏదో కొత్త ఆశ!

ఈనాడైనా ధర్మరాజుకి ఏదో "పని" దొరక్కపోదు!

కాలే కడుపులకి గంజినీళ్ళు పోసేపాటి చిన్న "పని" అయినా చాలు!

పిట్టలు గూళ్ళకి చేరుతున్నాయ్!

పంజ చీకట్లు ముసిరాయ్!

చీకటి పడింది. చంద్రుడు పొడిచాడు!

ధర్మరాజు రాలేదు.

గదిలో బుడ్డిదీపంలో కిరసనాయిల్ అయిపోయింది.

ఆరిపోయింది.

ఆ చిమ్మచీకట్లో....ధర్మరాజు కోసం కన్నుల్లో వత్తులేసుకొని ఎదురు చూస్తూనే వుంది గాయత్రి.

అలా చూస్తూండగానే....తెల్లవారింది కూడా!

ఒకటి....రెండు....మూడు రోజులు....గడిచిపోయాయి.

గాయత్రి టౌన్‌లో తిరగని చోట్లు లేవ్!

సందుల్లో....గొందుల్లో....రైల్వేస్టేషన్ దగ్గర...కలక్టరాఫీస్ అరుగుల సిదా....చూసింది...

చూసిన చోట్లే మళ్ళీ మళ్ళీ వెతికింది గాయత్రి.

ధర్మరాజు తనని వదిలిపెట్టిపోయాడా?

అప్పుడప్పుడు అనుమానం వస్తోంది గాయత్రికి.

ఛీ ఛీ! ధర్మరాజు అలాంటివాడు కాదు. పనికోసం ఎక్కడెక్కడో తిరుగుతున్నాడేమో?!

పని దొరికితే కానీ తన మొహం చూపించకూడదనుకున్నాడో!

రోడ్డుపక్క ఎవరో యువకుడు సొమ్మసిల్లి పడుంటే దగ్గరకి వెళ్ళి చూసింది గాయత్రి.

ఊహుఁ ధర్మరాజు కాదు.

దూరంగా....నిస్త్రాణగా నడచిపోతున్న ఆసామిని చూసి-గట్టిగా కేకేసింది గాయత్రి. ఆ వ్యక్తి గాయత్రికేసి చూసాడు.

అతడూ ధర్మరాజు కాదు.

"ధర్మరాజూ! ఎక్కడున్నా సరే, వెంటనే రా!"

గట్టిగా....దిక్కులు బద్దలయ్యేలా అరవాలనిపించింది గాయత్రికి.

ఓ తిండిలేదు...ఓ స్నానం లేదు....కంటిమీద కునుకు లేదు. నిరంతర పరిభ్రమణం....ప్రతి క్షణం అన్వేషణ!

గాయత్రి రైల్వేస్టేషన్‌లో సొమ్మసిల్లి పడిపోయింది.

7

అలా ఎన్ని పూటలు గడిచాయో గాయత్రికి తెలియదు.

కానీ....తెలివొచ్చే సమయానికి ఓ చల్లని చెయ్యి తన కళ్ళు తుడుస్తోంది.

ఉన్న శక్తిని కళ్ళల్లో పెట్టుకుని చూసింది గాయత్రి.

ఎవరో వృద్ధమూర్తి!

ఆ మొహంమీద ముడతలు చాలు....ఆమె ప్రపంచాన్ని కాచి వడబోసిన విజ్ఞానాన్ని తెలియజేసేందుకు!

"ఎవత్తివే పిల్లా? నిన్నట్నించీ ఇలా పడున్నావ్?" అంది ఆ ముసిల్ది గాయత్రిని గుచ్చి గుచ్చి చూస్తూ!

గాయత్రికేం చెప్పాలో తెలియలేదు.

"ఇంద. ఈ వణ్ణం తిను. పేనం కుదుటబడతాది-" అంటూ సత్తు కేరేజీ మూత తీసింది ఆ వృద్ధురాలు.

కూర్లూ....పులుసూ....అన్నం కలిసిపోయి ఏకాకారంగా ఉన్న పదార్థం అది....

ఈ సభ్య సమాజం చూపించలేని దయతో జాలితో....తనకోసం దాచుకొన్న అన్నాన్ని ఓ ప్రాణం రక్షించడానికి వినియోగిస్తున్న ముసిల్ది — ఇంకా లోకంలో ఏ మూలో మినుకు మినుకుమంటున్న మానవత్వానికి చివరి వెలుగులా కన్పించింది గాయత్రికి.

అన్ని రుచులూ కలిసిపోయి అదో వాసనతో ఉన్న ఆ అన్నం గాయత్రికి కొంచెం వెగటు వాసనగా అనిపించినా - మండుతున్న క్షుధాగ్ని రుచీ పచీ చూడకొండానే స్వీకరించింది.

"లే! పిల్లా! నా గుడిసెకి పోదాం" అంది కేరేజీ సద్దుకొంటూ ముసిల్ది.

గాయత్రి ఆమె వెనకాలే నడిచింది.

అడుగుతీసి అడుగు వెయ్యడానిక్కూడా గాయత్రికి కాళ్ళు సాగడం లేదు.

స్టేషన్‌కి కొంచెం దూరంలో పల్లపు వీధిలో రోడ్డుపక్కగా అట్టలు కప్పిన గుడిసెలోకి దూరింది ముసిల్ది.

గాయత్రి ఆ గుడిసెలోకి అడుగు పెట్టింది.

"పిల్లా! ఇక్కడి బతుకు శానా గోరంగా ఉంటాది! సూత్తే ... పెద్దింటి పిల్లనాగున్నావ్. మీ ఊరికి ఎల్లిపోతావా? లేకపోతే ఈడే ఉండిపోతావా?

గాయత్రికి మళ్ళీ తన ఊరు వెళ్లాలనిపించలేదు.

కష్టవో సుఖవో తన బతుకు తాను బతకాలి.

ధర్మరాజు ఈరోజు కాకపోతే రేపయినా కనబడతాడు.

ఈ టౌన్‌లోనే వుండి....కూలిపనయినా చేసి....నా కాళ్ళమీద నేను నిలబడతా...మగాడికే పన్దొరకని ఈ అడవిలో....తాను కష్టపడతానన్నా చోటు దొరుకుతుందా?

ఆ ముసిల్దానికి గాయత్రి తన కథంతా పూస గుచ్చినట్లు చెప్పింది.

తెల్లమచ్చలు

కొత్త పరిశోధన! తెల్లమచ్చలు, ఇతర చర్మవ్యాధులు వున్నవాళ్ళు బాధపడనవసరం లేదు. అట్టివాటి వివరాలు ఇంగ్లీషులో తెలిపి రెండు చిన్నసీసాల మందు వుచితంగా పొందండి మా మందు వాడడ మీరు ప్రారంభించగానే మీ తెల్లమచ్చలు మాయమవడ ప్రారంభమగును చాలామంది ఈ విధమైన నివారణ పొందారు. మీరూ ప్రయత్నించి లాభం పొందండి. అర్హతలు, అనుభవం వున్న వైద్యునిద్వారా చికిత్స పొందండి

తెల్లవెంట్రుకలు

హేర్ డైతో కాదు. మా ఆయుర్వేద నూనెతో చిన్న వయస్సులో వెంట్రుకలు తెల్లపడడం ఆటంకపర్చవచ్చును. మొదలునుండే నల్ల జుట్టు రావడం మొదలై, జుట్టుని తెల్లపడనీయకుండా కాపాడును. ఈ నూనె కళ్ళకి, మెదడునకు లాభదాయకమైనది వేలమంది లాభం పొందారు. ఈ చికిత్సద్వారా మీకు ఫలితం దక్కనిచో మీ డబ్బు వాపస్ ఇవ్వబడును. ఒకసారి ప్రయత్నించండి ఒక చిన్నసీసా వెల రూ॥ 14/- మూడు సీసాల వెల రూ॥ 40/- మూడు సీసాలకి ఒకేసారి ఆర్డర్ యిస్తే ఒకసీసా ఉచితం.

Hind Ayurved Bhavan (B.H. 3)
P.O. Karti Sarai (GAYA) India.

ఆ వృద్ధురాలు గాయత్రి కథ విని ఓ నిట్టూర్పు విడిచింది.

"అంతేనే పిల్లా! దెబ్బతిన్న పెతీ ఆడదాని కతా ఇంతే!

"మరి నా కత ఇలాంటిది కాదు! చెపుతా యిను.

నాను తొమ్మిది పురుళ్లోసుకున్నాను....ముగ్గురు మొగుళ్లు ఒకళ్ళెనకాల ఒకళ్లు నన్నేలుకున్నారు. మొదటి మొగుడు తాగి తాగి సచ్చినాడు. రెండోవాడు ముగ్గురు పిల్లలు పుట్టినాక కడుపునిండే మార్గంలేక....కట్టపళ్ళేక....కాసాయం గుడ్డలు సుట్టుకుని సన్నాసుల్లో కలిసిపోనాడు. మూడోవాడు కోరిపన్లో నారికింద పడి సచ్చిపోయినాడు....

నాకు తొమ్మిదిమంది సంతానం అన్జెప్పినానా?

నలుగురు ఆడముండలూ - అయిదుగురు మొగ ఎదవలు! ఇద్దరు మగ పిల్లలు ఇద్దరు ఆడపిల్లలూ పాల్లేక సచ్చినారు.

మిగిలోళ్ళు కడుపు సేత్తో పట్టుకుని ఏడకి పోనారో - ఇయ్యేలెక్కడుంటారో.... రేపెక్కడుంటారో....నా కెరిక లేదు.

నాను మాత్తరం ... యీడ పుట్టినాన్ని. ఈడే సచ్చిపోదాం గదాని.... ఎక్కడికీ ఎల్నేదే పిల్లా....కొన్నాళ్ళు కంపెనీల్లో నీళ్ళు మోసినా, కొన్నాళ్లు పెద బాబుల ఇళ్ళల్లో పాచిపన్లు సేసినా....

ఒంట్లో ఓపికున్నంతదాకా కష్టపడి సంపాదించుకొన్న గంజే తాగినాను.

మరి నన్ను సూసినావా? ఇప్పుడు కట్టబళ్ళేను! కొన్నాళ్ళు ఓ దేశ్శకాడ సెయ్యి సాపి నిలబడినాను....కొన్నాళ్ళు రైళ్ళకాడా, బస్సులకాడా అడుక్కున్నాను.

పిల్లా! లోకంలో దరమం సచ్చిపోనాది.

పట్నాల్లో మరీను!

ఏలకి ఏలు....వందలికి వందలు....జీతాలు తీసుకున్న రోజు కూడా ఓ పావలా....నాలాటి ముసిల్దానికి దరమం చెయ్యరు....

ఇంకెంతకాలం బతుకుతాలే....అన్జెప్పి యిల్లాగే బతుకు లాగించేత్తున్నా!

లోకంలో ఎన్ని కట్టాలున్నాయ్యో అన్నింటిని సూసినా!

అయినా సరే దేవుడుండమన్నంతకాలం ఉంటాను. సచ్చిపోను"

అంటూ తన కథ ముగించింది ముసిల్ది.

"మామ్మా! నీ పేరేవిఁటి?"

"సత్తెమ్మ! నన్ను 'మామ్మా' అని పిలవ్వే మనవఁరాలా." అంది నవ్వుతూ సత్తెమ్మ.

"మామ్మా! రేపు టౌన్‌లోకెళ్ళి ఏదేనా పన్దొరుకుతుందేమో చూస్తాను. నాకు పన్దొరికితే ఇంక నువ్వు టౌన్‌లో తిరగక్కర్లేదు. ఇద్దరం కలిసి కలో గంజో తాగుదాం!...."

సత్తెమ్మ లేచి గాయత్రి చంపలమీద మెటికలు విరిచింది.

"మా అమ్మే....బంగారుతల్లివి! తొమ్మిదిమందిని కన్నాను, ముగ్గురెదవల్తో కాపురం సేసినా....ఈ జలమలో ఇలాంటి సల్లనిమాట ఇన్లేదు. రాలిపోయే ముందు ఎంత సల్లనిమాట చెప్పావే పిల్లా! ఇంక భయ్యం లేదు. మరో పదేళ్ళు బతికేత్తా" అంది నవ్వుతూ సత్తెమ్మ.

గాయత్రి గట్టిగా నవ్వేసింది.

గాయత్రి మర్నాటినుంచే పనికోసం వేట మొదలెట్టింది.

8

"ఓ నాల్నెల్లు పనుంటుంది. వర్కర్లకి కావలసినంత నీరు మొయ్యాలి! నెలకి డెబ్భైఅయిదు ఇస్తాను....నీ యిష్టం."

వర్క్‌షాప్ మేనేజర్ గాయత్రి కళ్ళల్లోకి చూస్తూ అన్నాడు.

గాయత్రి తలూపింది.

మేనేజర్ ఓ వర్కర్‌ని కేకేసాడు. అతడు వచ్చి లోపలికెళ్ళి ఓ సిల్వర్ బిందె గాయత్రి కిచ్చాడు.

గాయత్రికి కళ్ళు చెమ్మగిల్లాయి.

ఈ మాత్రం 'పని' ఓ నెల్లాళ్ల క్రితం ధర్మరాజుకి దొరికితే....తన బ్రతుకు ఎట్లాగుండేదో?

విశ్వప్రయత్నం చేసిన వ్యక్తికి బతుకు దారి కన్పడదు.

అయాచితంగా....సులభంగా....మరొకడికి త్రోవ కన్పడుతుంది.

ఆ వర్క్‌షాప్ కనుచూపుమేరదాకా ఆక్రమించి ఉంది.

ఆవరణ చుట్టూ ముళ్ళతీగె చుట్టారు.

అక్కడ ఇనప దూలాలు, కమ్ములు కార్మిక స్వేదబిందు స్పర్శతో... ఎన్నో రూపాంతరాలు చెంది లారీలకెక్కుతాయ్.

కార్మికుల కరకు కండలికి ఇనుము భయపడిపోతుంది!

పువ్వులా....దూదిలా....వాళ్ళెలా మలిస్తే అలా మారిపోతుంది.

ఆ అవరణలో చిట్టచివర ఓ గొట్టపుబావి...

ఎండలకి అందీ అందకుండా పోయిన నేలలోని నీటిపొరని విశ్వ ప్రయత్నం చేసి పైకి తీసుకొస్తుంది ఆ బోర్‌వెల్!

సన్ననిధార—

నిరంతర శ్రమైక జీవిత మాధుర్యాన్ని దోచుకుని-అమ్ముకుని శ్రామికుల చేతుల్లో పెట్టిన సగం జీతం డబ్బులాగే - మరీ సన్ననిధార వస్తోంది ఆ గొట్టం గుండా!

అధోజగత్సహోదరులు — లోకంలో అనాదిగా నవ్య జగత్సృష్టికర్తలు! జీవితగ్రంథానికి భాష్యకారులు!

విడివిడిగా అంతా బతకలేనివాళ్లే....అందరూ కలిసి లోకాన్ని బతికిస్తారు!

వాళ్ళమీద అజమాయిషీ చేసే వర్క్ ఇన్స్పెక్టర్లు! వాళ్ళని ఓ కంట కనిపెట్టి చూసే సూపర్వైజర్‌లూ! వాళ్ళని మంచి జేసుకుని డబ్బు కొట్టేసే విషపు చూపుల మేనేజర్లూ....అంతా మరో ప్రపంచంలా అన్పించింది గాయత్రికి.

శ్రమైకజీవుల్ని నిరంతర చైతన్యానికి చిరత్న రత్నాల్ని....చూసి గాయత్రి గర్వపడింది.

వాళ్ళ తడిసిన వీపులమీద సూర్యుడు ముఖం చూసుకుంటుంటే జాలి పడింది!

ఆ వర్క్‌షాపులో పది పదిహేను యూనిట్లుంటాయ్.

ఒక్కొక్క యూనిట్‌లో పదిమందిదాకా కార్మికులుంటారు.

ప్రతి యూనిట్ దగ్గరా ఓ మట్టికుండా, దానిమీద మూకుడూ.

గాయత్రి ఆ కుండల్ని నింపసాగింది.

మొట్టమొదటి కుండ నిండగానే....రెండు....మూడు...

ఈలోపున అక్కడక్కడ మంచినీళ్ళకోసం కేకలు!

"అమ్మాయ్! ఇక్కడ నీళ్లేవ్!"

చివరి యూనిట్‌లో మంచినీళ్ళు నింపేసరికి మొదటి యూనిట్‌లో కుండ ఖాళీ!

మధ్యాహ్నం ఆ శ్రామికులు మిరపకాయ నంజుకుని జావ తాగేవేళ ఓ గోలెం నీళ్ళు సిద్ధంగా ఉండాలి.

గాయత్రి నీళ్ళు మోస్తూనే ఉంది.

ఉదయం - మధ్యాహ్నం రెండు షిఫ్టుల్లో పనిచేసే ఆ వర్క్‌షాప్‌లో గాయత్రికి మాత్రం ఉదయంనుండి సాయంత్రందాకా పనే!

సాయంత్రం వర్క్‌షాప్‌లో పెద్దగంట - "అందరూ ఇళ్ళకి వెళ్ళిపొండర్రా వెట్టి నాగన్నల్లారా! రేపటికోసం కొంచెం రక్తాన్ని, చెమటని దాచుకోండి" అంటున్నట్లు మోగినవేళ—

గాయత్రి చేతిలో పది రూపాయల నోటు పెట్టాడు మేనేజర్.

జీవితంలో తన మొదటి సంపాదన!

కష్టపడి సంపాదించిన డబ్బు!

ఫెళ ఫెళ్లాడే కొత్త నోటుని బొబ్బలెక్కిన అరచేతులు ఇముడ్చుకోలేక పోయాయ్!

అరచేతులు చూసుకుంటే పూచిన మందారాల్లా కన్పించాయి గాయత్రికి

అయితేనేం? శారీరక శ్రమని మైమరపించే అపూర్వ సంతృప్తి ఆమెకి సత్తువనిచ్చింది.

పొద్దు వాలిపోయింది.

గాయత్రి గుడిసెకు బయల్దేరింది.

రైల్వే కాలనీలోంచి వస్తుంటే గాయత్రికి సత్తెమ్మ కనబడింది.

ఓ ఇంటి తూము దగ్గర చిరిగిపోయిన జల్లెడ పట్టుకూర్చుంది సత్తెమ్మ.

తూములోంచి వచ్చే నీటిలో....అన్నం మెతుకులూ, తిని పారేసిన మామిడి తొక్కలూ...కూర ముక్కలూ ఉండి ఉండి నీళ్ళతో కొట్టుకొస్తున్నాయి. జల్లెడలోంచి నీళ్ళు కిందకి పోగా మిగిలిన పదార్థాల్ని తీసి కేరేజీలో సర్దుకుంటోంది సత్తెమ్మ.

"సస్యశ్యామలాం....మాతరం

వందేమాతరం—" అని దేశమాతని కీర్తించుకునే దేశంలోనే సత్తెమ్మ బతుకుతోంది!

ఆకలి సామ్రాజ్యంలో ఎన్నెన్నో గాథల రహదార్లు!

ఏ ఒక్క జీవితం మరో జీవితంతో పోలదు

ఒకటి కాగితాలేరుకుంటుంటే, మరోటి గాజుముక్కల్ని పోగేట్టుకుంటుంది. ఒక ప్రాణి కుక్కల్తో....పందుల్తో పోరాడి వాటి నోటికూడుని లాక్కుని బతుకుతుంటే-మరో జీవి కళ్ళు కాలవల్లోకి దింగి కడుపునింపే దేనికోసమో వెతుక్కుంటుంది.

ఒంట్లో ఓపికున్నంతకాలం విధితో పోరాడింది.

ముసలితనం పులి కోరల్లో చిక్కుకున్నాక-మరో మార్గంలేక మురికి తూముల్లోని మెతుకుల్ని కడుక్కుని తిని బతుకుతోంది సత్తెమ్మ.

సత్తెమ్మని చూస్తే....గాయత్రికి ఏడుపొచ్చింది.

"మామ్మా!" ఆర్ద్రంగా పిల్చింది గాయత్రి.

సత్తెమ్మ గాయత్రికేసి చూసింది.

"లే మామ్మా! గుడిసెకు పోదాం....

"చూడవే పిల్లా! యీది గుమ్మంలో నిలబడి పొద్దస్తమానం అరిస్తే— ఒక్క ముద్ద దరమం సెయ్యరు. ఇద్దరి కడుపులికి సరిపోయే కూడు ఈ మురిగ్గొట్టంలోంచి తోసేస్తారు!" అంటూ లేచింది సత్తెమ్మ.

"మామ్మా! ఇలా చూడు"

తన తొలి కష్టార్జితం పది రూపాయలూ సత్తెమ్మ చేతిలో పెట్టింది గాయత్రి.

"ఎవ్వారికిందేవిటే పిల్లా?"

సత్తెమ్మ నవ్వు మొహం మరింత ముడతల్ని చూపింది.

తయారించి గాయత్రి.

కష్టపడ్డానికి పీలు దొరికితే ఆనందపడిపోయే జాతి సత్తెమ్మది.

పది రూపాయల నోటుని పరీక్షగా చూస్తూ అంది సత్తెమ్మ "-పిల్లా! రూపాయికి అద్దరూపాయే కరుసెట్టుకొని మిగతా అద్దరూపాయి దాచాలి తెల్సిందా?

"ఎందుకు మామ్మా?"

"ఎందుకేంటే పిల్లదానా! రేపు పుట్టబోయే బుడ్డోడికి శానా కరుసులుంటాయి.

అర్ధరూపాయి వాటా వాడిది. జాగ్రత్త" అంటి బెదిరిస్తున్నట్లు చెయ్యూపుతూ సత్తెమ్మ.

గాయత్రి సిగ్గుపడింది.

ఇంతవరకు మామ్మకి తాను తల్లి కాబోతున్నానన్న విషయం చెప్పలేదు సిగ్గుతో.

ప్రతి ఆడది తను తల్లి కాబోతున్నట్లు సాటి ఆడది గుర్తించి గౌరవించా లని కోరుకుంటుంది

"నిజవేఁనా?" ఆప్యాయంగా భుజంమీద చెయ్యివేసి అడిగింది సత్తెమ్మ.

చిన్నగా నవ్వుతూ తలూపింది గాయత్రి.

అవును.... ఎవడోబుడ్డోడు...ఈలోకంలోకి రాబోతున్నాడు. వాడికోసం.. వాడికోసవేఁ తాను బ్రతుకుతోంది.

నిన్న మొన్న పరిచయమైన సత్తెమ్మ అన్నమాట- ఆనాడు ధర్మరాజు అన్లేకపోయాడు.

కనీసం.... ఆ పుట్టబోయేవాడికి తండ్రిగానైనా సంబరపడలేకపోయాడు.

ఆలోచనల్తో పే నడుస్తోంది గాయత్రి.

గుడిశ దగ్గరపడింది.

9

అక్కడెవరూ పంచభక్ష్యపరమాన్నాలు వండుకోరు!

చేతిలో పైసలున్నరోజు జావతాగుతారు అంతే!

అక్కడ ఎవరిగొడవ వాళ్ళది! ఎవరి బతుకులు వాళ్ళవి.

పక్కవాడు బాగుపడుతున్నాడన్న ఈర్ష్యలేదు- తాము ఇంతకన్నా చెడిపోతామన్న బాధలేదు అక్కడ మనుషులకి.

వెలుగురేకలు - వచ్చీరాగానే ఆ గుడిసెల్లో ముప్పాతికవంతు జనాన్ని జీవిత సంగ్రామంలోకి తరిమేస్తాయ్.

పిల్లాపీచులాంటి వాళ్ళుమాత్రం గోళీలు ఆడుకొంటూ గుడిసెందగ్గరే ఉండిపోతారు.

ప్రతి ఆడదీ ప్రతి మొగాడు తమ శక్తిని - శ్రమశక్తిని అమ్ముకొని సాయంత్రానికి తిరిగొస్తారు.

మొగాళ్ళు కొందరైతే తాగొస్తారు.

గుడిసెలన్నీ కలకల్లాడిపోతుంటాయ్ అప్పుడు.

ఆ చివరుండే ఫకీరు- పెళ్ళాన్ని బావబాదేస్తూ ఉంటాడు.

పెంచలయ్య అయితే రిక్షామీదే పడుకొని కోడికూర వండితేకానీ-అన్నం ముట్టనని కేకలేస్తూ ఉంటాడు.

రాత్రి పదయ్యాక - ఆ జావే తాగిపడుకుంటాడు.

ఉండి ఉండి పిల్లకాయలు ఎందుకో గొల్లుమంటూ ఉంటారు.

తల్లో, తండ్రో వాళ్ళని "నోర్మూయండెహే!" అని మళ్ళీ బాదేస్తూ ఉంటారు.

బైరాగిమాత్రం.... ఏం తింటాడో... ఎక్కడతింటాడో తెలియదుకానీ- రాత్రి మూడోజాముదాకా ఏదోతత్వాలు పాడుతూనే ఉంటాడు.

రైళ్ళు వస్తూపోతూ చెవులు దిమ్మెక్కేలా కూస్తూఉంటాయి.

గాయత్రికి ఈ గుడిసెలప్రపంచం వింతగా కనబడింది.

కల్మషంలేకుండా మాట్లాడతారు.

మనసులో ఏవీఁదాచుకోకుండా పోట్లాడుకొంటారు.

రాత్రి.......

మగతనిద్రలో - ఏదో కలకలం వినబడి మెలుకువచ్చింది గాయత్రికి.

"ఏందిమామ్మా! హడావుడి?"

చూరుకిందకూర్చుని ఏదో గొణుక్కుంటున్న సత్తెమ్మని అడిగింది గాయత్రి.

"ఏవుందిపిల్లా! రేత్తిరి రెండోజావుదాకా తత్వాలు పాడుతూవే ఉన్నాడు బైరాగి! అర్ధరేత్తిరేళ... అందర్నీ... గట్టిగా కేకేసాడు! గుండెల్లో నొప్పిగా ఉందిరా" అన్నాట్ట మరోగంటకి పేనం ఒగ్గేసాట్ట—

బైరాగి చచ్చిపోయాడా?

గాయత్రి నమ్మలేకపోయింది!

లేచి గుడిసె బైటికి వచ్చింది!

నిజవేఁ

బైరాగిని బయటపెట్టారు! తలవెనుక ఎవరో దీపంపెట్టారు.

అందరూ తలోమాటా బైరాగిగురించే మాట్లాడుకొంటున్నారు.

అసలు అతడు ఎక్కడివాడో ఎవరికీ తెలియదుట. రెండేళ్ళకితం ఈ గుడిసెలో దిగాట్ట.

ఈ రెండేళ్ళుగా ఏవో తత్వాలూ పాటలూ అలా పాడుతూవే ఉన్నాడు.

"మామ్మా ఎవరైనా డాక్టర్ని పిల్చుకురాలేదా?"

ఏంటేపిల్లా మన బతుకులికి డాకటేరుకూడానా? ఈ గుడిసెల్లోకి ఈ అలగా జనాలముక్కికి డాకటేరు ఒత్తాడా? ఒచ్చినా... ఓయిజ్జెం ఎవరుసేయిత్తారే.... ఎల్లావచ్చినోళ్ళు అలాగేపోతారు. మనం సూత్తూ ఊరుకుండేటోళ్ళమేఁ" అంది సత్తెమ్మ.

మరికొంతసేపటికి మున్సిపాల్టీమనుషులువచ్చి బైరాగి శవాన్ని తీసుకుపోయారు.

బైరాగికోసం ఏడ్చినవాడు ఒక్కడంటే ఒక్కడు లేడు.

ఆ గుడిసెల్లో ఎక్కడవిన్నా "బైరాగి అదురుష్టవంతుడు.... సల్లగపోయినాడు-" ఇదేమాట.

వీళ్ళ మనసుల్లో నిర్వేదం తొలిగేదెప్పుడు?

ఎవడు? వీళ్ళకి రేపుమీద ఆశలుకల్పించే నాయకుడు?

వీళ్ళందరి ముగింపులు ఇంతేనా? మరీ ఇంతహీనంగా?

గాయత్రి కళ్ళుతుడుచుకుంటూ వర్క్‌షాప్‌కి నడిచింది.

మేనేజర్ గాయత్రిని చూడగానే మండిపడ్డాడు.

"గంట ఆలస్యం అయింది తెలుసా?"

గాయత్రి తలూపింది,

"ఏం?" అధికారంగా ప్రశ్నించాడు మేనేజర్.

గాయత్రి జరిగిన సంగతంతా చెప్పింది.

"వాడెవడోచస్తే నీకేం వచ్చింది? వాడేవైఁనా నీబాబా? తాతా? ఇదిగోపిల్లా-ఇల్లాంటి కబుర్లుచెప్తే తిన్నగా ఇంటికిపోతావ్!" అన్నాడు మేనేజర్.

గాయత్రికి చాలా కోపంవచ్చింది.

సాటిమనిషి మరణంమీద ఎంత ఉదాసీనత? ఎంత నిర్లక్ష్యం? అసలు వీళ్ళకంటికి – మనుషులు మనుషుల్లా కనబడుతున్నారా? మేనేజర్‌కి గట్టిగా సమాధానం చెపుదామనుకొన్న గాయత్రి చాలా కష్టంమీద కోపాన్ని నిగ్రహించుకొంది.

పొట్టగడవనివాళ్ళకి ఆవేశం పనికిరాదు.

అది నురగలా ఆరిపోవల్సిందే! ఆర్పేసుకోవల్సిందే.

ఇదివరకులా కాదు- ఇప్పుడు పన్జెయ్యాలంటే అస్సలు ఓపికలేకుండా ఉంది గాయత్రికి.

ఎవరైనా చేసిపెడితే తిని కూర్చోవాలని ఉంది.

పనిలో ప్రవేశించిననాటి ఉత్సాహం.... హుషారు ఇప్పుడు లేవు.

నాలుగుబిందెలు మోసేసరికి నడుంపట్టేస్తోంది.

చేతులు పీకెస్తాయి. కానీ... తప్పదు.

గాయత్రి పదినిముషాలు ఆలస్యంచేస్తే... పర్కుషాపు "నీళ్ళు నీళ్ళు" అని గోలపెట్టేస్తుంది.

ఆ కష్టజీవులది "అబ్బులేడును చెడ్రగోలు నంతత్రుష్ణ."

గాయత్రి శరీరంలో ఎంతో మార్పొచ్చింది.

పంగుని బిందె ఎత్తుకోపడం ఎంతో కష్టమైపోతోంది.

పన్జెయ్యడానికి శరీరం అస్సలు స్వాధీనం కావడంలేదు.

గాయత్రి అవస్థలు పర్కర్స్ చూస్తూనే ఉన్నారు. పాపం! వాళ్ళుమాత్రం ఏంచేస్తారు?

వాళ్ళ పెళ్ళాలూ అంతే... ఎడపిల్లా.. చంటిపిల్లల్తో.. పురిటిరోజుల్లోకూడా ఇంటెడు చాకిరిచేస్తూ జాపకాచిపోసి తెల్లవారేసరికి భర్తల్ని పన్లోకి పంపిస్తున్నారు.

బాలెంతఅయినా.. చూలెంతఅయినా.. రోగిష్టిఅయినా వాళ్ళ ఆడాళ్ళకి విశ్రాంతిలేదు.

అసలు ఆడబతుక్కి విశ్రాంతిలేదేమో...

"కాసు ఇంక పన్జెయ్యలేదు.. ఉంటే తినడం.. లేకపోతే పస్తుఉండడం.

మామ్మదగ్గిర కూడబెట్టిన సొమ్ముతో.. నెలరోజులు గంజీనీళ్ళుతాగొచ్చు... తర్వాత చూద్దాం.. తన రెక్కలకష్టం తనకెలాగా తప్పదు" అనుకొంది గాయత్రి.

ఆ సాయంత్రం.. మేనేజర్ గంటసేపు ఏవో లెక్కలు వేసివేసి ముప్పై రూపాయలు గాయత్రిచేతిలో పెట్టాడు.

10

ఓ సాయంత్రం...

గాయత్రి గుడిసెలోకూర్చునివుంది.

అంతలో... ఏవో హాహాకారాలు... ఆర్తనాదాలూ విన్పించాయి.

ఆశ్చర్యంతో బయటికువచ్చి చూసింది గాయత్రి.

ఆ పక్కనుండి మొదలుపెట్టి గుడిసెల్ని కూల్చేస్తున్నారు కొందరు. రోడ్డుపక్కనే పోలీస్‌వేన్ ఉంది.

చాలా సహజంగా నవ్వుంకుంటూ తమపనితాము చేసుకుపోతున్నారు వాళ్ళు.

గుడిసెలమీద అట్టల్ని... ఎండిపోయిన తాటాకుల్ని..., బద్దలైన కుండ పెంకుల్ని చెల్లాచెదురుగా పడేస్తున్నారు.

క్షణంలో ఆచోటు శ్మశానంలా అయిపోయింది.

గుడిసెల్లో జనంమాత్రం రోడ్డుపక్క కూర్చుని ఏడుస్తున్నారు.

మరికొందరు ఆవేశంతో శాపనార్థాలుపెడుతున్నారు.

గాయత్రి అటూ ఇటూ చూసింది సత్తెమ్మకోసం!

రోడ్డుపక్క చెట్టుకింద కూర్చుని ఏడుస్తోంది ఆమె.

ఎవ్వడూ ఇదేవిటని అడిగేవాడులేడు.

అన్యాయం అని అరిచే గొంతులేదు.

వినోదంచూస్తున్నారు కొందరు యువకులు.

అయ్యో! దేశమాతా! నీకొడుకుల్లో ఒక్కడంటే ఒక్కడు.... వేడిరక్తం కలిగినవాడు లేడా?

"మాకే ఓటెయ్యండి—" అని ఆ గుడిసెలచుట్టూ నిన్నటిదాకా కుక్కల్లా తిరిగిన జనం— ఏరా?? ఎక్కడచచ్చార్రా??..."

చూస్తుండగానే సత్తెమ్మ గుడిసెకూడా మట్టిలో కలిసిపోయింది. ఉన్న రెండు సత్తుగిన్నెలూ గాయత్రి బయటికుతెచ్చింది.

గాయత్రి మెమ్మడిగా సత్తెమ్మదగ్గరికి వెళ్ళింది.

గెలవండి రూ. 175000 విలువ గల బహుమతులు.

16	21	14
15	17	19
20	13	18

ఎంట్రీ రుసుము లేదు.

మొదటి బహుమతి : కలర్ టి వి. లేదా రు. 10000 నగదు.

కన్సొలేషన్ బహుమతి: అధునాతన ఇంపోర్టెడ్ జపాన్ మోడల్ టూ-ఇన్ వన్ రు. 240/- లకే మా చెయిన్‌లింక్ స్కీము ద్వారా పొందవచ్చును 12 నుండి 20 వరకు గల అంకెలు వుపయోగించి

15		
	16	
		17

అడ్డంగా / నిలువుగా / మూలగా, ఎటు కూడినా మొత్తం 48 వచ్చేటట్లు గళ్లు నింపండి.

ఒక అంకె ఒకసారి మాత్రమే వాడాలి. మీ ఎంట్రీలు 15 రోజులలోగా పంపండి

GENEVA ELECTRONICS (MBH)

POST BOX No. 9432, DELHI 51.

"లే! మామ్మా! చేతులు నరికేసినట్లు ఏడుస్తావేంటి? రా! పోదాం! మనం ఇక్కణ్ణుంచి ఎక్కడికైనా వెళ్ళిపోదాం! ఎక్కడికెళ్ళినామనకెక్కడుమనకున్నాయి. నడు." అంది గాయత్రి.

ధైర్యం బజార్లో దొరకదు.

గుండెల్లో చిగురిస్తుంది.

ఆ నిస్సహాయస్థితిలోంచే... ఆ దెబ్బతిన్న మనస్సులోంచే ధైర్యం... తెగింపు పుట్టుకొస్తాయి.

ఈ అలజళ్ళకి.... అస్తవ్యస్త జీవితానికి.. దూరంగా - తాను మసిల్దీ, తనబిడ్డా నిశ్చింతగా బ్రతికే చోటికి....గాయత్రి పోవాలనుకుంది.

అసలలాంటిచోటు.... ఈ భూమ్మీద ఉందా?

మనిషిని మనిషి కొట్టుకుతినని నేల-

మనిషిని మనిషి దోచుకోనిఊరు-

మనిషిని మనిషి చంపుకోని భూమి- ఈ లోకంలో ఉందా?

నిర్వికారంగా... సత్తెమ్మతో కలిసి రైలెక్కేసింది గాయత్రి.

11

ప్రతి రోజూ తూర్పుదిక్కు నొప్పులుపడుతుంది.

మందారంలాంటి బాలభాస్కరుణ్ణి ప్రసవిస్తుంది.

తూర్పుదిక్కు నిత్యప్రసూత! వీరప్రసువు!

సరిగ్గా....

తూర్పున తెల్లతెల్లని వెలుగురేకలు విచ్చుకొని విచ్చుకొని పారిజాతాల కాంతుల్ని విరజిమ్ముతున్నప్పుడు....

జగత్సాక్షి నవోదయానికి సముద్రకెరటాలు ఆనందంతో మండలనృత్యం చేస్తున్న వేళ...

తొలి మలయపవనాలు వీచినవేళ...

గాయత్రి తల్లిఅయింది.

ఒక్క సత్తెమ్మతప్ప....

పలకరించేవాళ్ళులేరు!

అయ్యో! అనేవాళ్ళు లేరు.

ఓ మంత్రసానిలేదు-

ఈ లోకంలోకి అప్పుడే జారిపడ్డ.. ఆ సుధాకలశాన్ని గుండెకు హత్తుకునే వాళ్ళు లేరు.

రైల్వేస్టేషన్‌లోనే ఓవర్‌బ్రిడ్జికింద.... ఎవరో జాలిపడిఇచ్చిన గుడ్డ ముక్క తెరగా అడ్డంకట్టి గాయత్రికి పురుడుపోసింది సత్తెమ్మ.

సృష్టిచక్రం.. అనాదిగా అలా తిరుగుతూనేఉంది. ఆ చక్రభ్రమణంలో..

వచ్చేవాళ్ళు ఈ కల్మషలోకంలోకి వస్తూఉంటే - పోయేవాళ్ళు ఏ పరసౌఖ్య మహర్లోకాలకి పోతున్నారో తెలియదు మరి.

ఆ చక్రానికి మొదలు-తుద ఎక్కడ?

పసికందు లేత చెంపలమీద గాయత్రి ముద్దుపెట్టింది - ధర్మరాజు గుర్తుకొచ్చాడు.

ఇన్నాళ్ళూ అదిమిపెట్టిన దుఃఖం కట్టలుతెంచుకున్న ప్రవాహంలా బైటికి దూకింది.

ఎక్కడున్నాడో? అసలున్నాడా? లేడా?

జనసముద్రంలోనికి వెళ్ళిన ధర్మరాజుని ఏ తిమింగలాలు మింగేసాయో! మాటేసిన ఏ దౌర్జన్యం కాటేసిందో?

ఊళ్ళోకివెళ్ళిన సత్తెమ్మ తిరిగొచ్చేదాకా గాయత్రి ఏడుస్తూనేఉంది.

సత్తెమ్మ నూకలుకొని పట్టుకొచ్చి జావకాచి పోసింది

రైల్వేస్టేషన్లోని కుళాయిలోనీళ్ళతోటే చంటాడికి స్నానంచేయించింది.

"పిల్లా! సముద్రంకాడ ఓ గుడిసె ఖాళీఅయిందట - నెలకి ఇరవైరూపాయలు అద్దెంట! అదకిపోదాం! పోనీ- పతికీ బిడ్డోడు తట్టుకోలేకపోతున్నాడు ఈడ" అంది సత్తెమ్మ.

నిజమే!

ఈ నాలోజులనించి గాయత్రిని అంటిపెట్టుకునేఉన్నాడు పిల్లాడు. వాణ్ణి కప్పుదామనుకుంటే మరో గుడ్డముక్కలేదు గాయత్రిదగ్గర.

ఈ వంతెనకింద అస్సలు రక్షణలేదు.

తలుపూ తడకా అడ్డంలేని ఈ చోట్లో -చివరికి ఏ కుక్కైనా పసిగుడ్డుని ఈడ్చుకుపోతుండికూడాను.

గాయత్రి చంటాణ్ణి బుజానవేసుకుని నిలబడింది.

* * * *

తెల్లవారుతోంది.

గతస్మృతిలోబిడ్డ మనస్సుకి అస్థిమితంగాఉంది.

కుర్రాణ్ణి కాళ్ళల్లోవేసుకుని ఉగ్గుపడుతోంది సత్తెమ్మ.

ఈ సముద్రంఒడ్డున గుడిసెలోకి మారి అప్పుడే నెల్లాళ్ళుఅయింది.

పనిగురించి ఎప్పుడు మాటాడినా - "పనిగురించి అప్పుడే బెంగపడకు పిల్లా! ఏదో నూకలుకోసం దాచుకొన్న డబ్బులున్నాయ్. ఇంకా ఒళ్ళు పచ్చి ఆరకుండా ఏం పనిచెయ్యగలవ్" అంటూ సత్తెమ్మ గాయత్రి ప్రయత్నాల్ని ఆపుచేసేది.

చివరికి ఎల్లాగైతేనేం సత్తెమ్మని ఒప్పించి ఆఫీసర్స్ కాలనీలో ఇంటిపన్జేయడానికి ఒప్పుకుంది గాయత్రి.

అంట్లుతోమడం- పిల్లలికి నీళ్ళుపొయ్యడం- వాళ్ళని కాన్వెంటుకి దిగబెట్టిరావడం- ఇదీ పని! జీతం యాభై రూపాయలు.

అన్నం ఎప్పుడైనా మిగిలితే పెడతారు.

ఆ యాభై రూపాయల్లో మూడుప్రాణాలు నిలబడాలి.

నూకలే కేజీ రూపాయన్నరదాకా అమ్ముతున్నారు.

ఆ మహానగరంలో పుల్లలు దొరకవ్ కిరోసిన్ అసలుదొరకదు.

పొయ్యి వెల్గించడమే పెద్ద ఇబ్బంది అయిపోతోంది.

అన్నింటికీమించి- ఆ ఇంటియజమాని చూపులు భరించడం మరీ కష్టంగా ఉంది గాయత్రికి.

పెళ్ళాం వంటపన్లోఉంటే- ఈయన తనచుట్టూ తిరుగుతాడు. ఏదోవంకవి "గాయత్రీ".అంటూ పిలుస్తూనే ఉంటాడు.

తువ్వాలుఅనీ.... సబ్బుఅనీ.... బాత్‌రూమ్‌లోంచి కేకేస్తాడు.

పట్టుకెళ్ళి ఇస్తే సగం తెరిచిన తలుపు సందులోంచి తనకేసిచూసి పళ్ళికిలిస్తాడు.

తాళికట్టించుకున్న పెళ్ళాంకూడా ఇలాంటి వెకిలివేషాలు సహించదే. గతిలేని పరాయి ఆడది మగాడికి ఇంతలోకువా?

మళ్ళీ పెళ్ళాం ఏమైనా అనాకారాఅంటే- కుందనబ్బొమ్మే!

ఈ మగాళ్ళకి ఇదో రోగంఏమో అనుకుంది గాయత్రి.

గిన్నెలు తోముతుంటుంటే తలుపుచాటుగా ఉండి తనని దొంగచూపులు చూస్తూనే ఉంటాడు.

ఆ చూపులు ఎలాఉంటాయంటే - నిప్పురవ్వల్లా కట్టుకున్న గుడ్డల్ని కాల్చేసి తన శరీరాన్ని బొబ్బలెక్కిస్తున్నట్లుంటాయి.

రోజులు గడుస్తున్నాయి భారంగా.

చంటాడు పాకడం మొదలుపెట్టాడు.

పదిమందిని పెంచినతల్లి- సత్తెమ్మ చేతిలో బాగానే పెరుగుతున్నాడు వాడు.

ఆరోజు సాయంత్రం—

"అమ్మగారూ!"

తలుపుతోసి లోనికివెళ్ళింది గాయత్రి.

ఇంటియజమాని టేప్‌రికార్డర్‌లో పాటలువింటున్నాడు హాల్లో.

"అమ్మగారు లోపలుంది-" అన్నట్లు చెయ్యి ఆడించాడు ఆయన! తిన్నగా లోపలికెళ్ళింది గాయత్రి.

వీధితలుపు గడియపెట్టిన చప్పుడువినిపించి గిరుక్కున వెనక్కితిరిగింది గాయత్రి.

జరగబోయే ఘోరం క్షణంలో పసిగట్టింది.

కానీ .... ఏంచెయ్యాలి?

"గాయత్రీ!"

అతని కళ్ళల్లో కోర్కె మండిపోతోంది. మరీదగ్గరకొచ్చి నిలబడ్డాడతడు.

"గాయత్రీ! అమ్మగారూ పిల్లలూలేరు ఊరెళ్ళారు. ఇక్కడికెవరూ రారు. భయంలేదు. రా."

గాఢతమకంతో చెయ్యిపట్టుకున్నాడాయన.

గాయత్రి ఒక్కసారి అతడి చెయ్యి విదిలించింది.

ఆమె పెదవులు కోపంతో కంపించసాగాయి.

"ఆగు.... కూటికోసం నీయింట్లో పనిచెయ్యడంవల్ల నీకులోకువయ్యాగదూ? ఒక్కడుగు ముందుకేస్తే నీప్రాణాలు దక్కవ్. ఈగదిలోంచి ఇలాగే పోలీస్ స్టేషన్‌కువెళ్ళి నీమీద రిపోర్టుజేస్తా. అంతేకాదు .... అమ్మగారు రాగానే.... ఈ ఘోరంఅంతా చెప్తా."

అతడు కొంచెం వెనక్కి తగ్గాడు.

"ఏదో.... నీకూ మగతోడులేదుకదా అని...." అంటూ నసిగాడు.

"ఏం మగాడులేకపోతే ఆడది బతకలేదా? పాపం.... నామీద ఎంత జాలి? మర్యాదగా వెళ్ళి తలుపుతియ్యి.. లేదా.."

"తీస్తా.... తీస్తా...."

అతడు కంగారుపడుతూ వెళ్ళి తలుపు తెరిచాడు.

గాయత్రి ఇంట్లోంచి బయటపడుతుంటే అతడన్నాడు "—గాయత్రీ... అమ్మగారితో.... చెప్పకు...ప్లీజ్!"

గాయత్రీ నడుస్తూ ఆలోచించసాగింది.

ఛీ! ఏం ప్రపంచం?

ఎక్కడ చూసినా కాటెయ్యడానికి సిద్ధంగా ఉన్న పాములే!

పంజా విసరడానికి మాటేసిన పులులే!

కూలి కోసం ...కూటికోసం.... వెదుకులాడుకునే తనలాంటి ఒంటరి ఆడది ఈ లోకంలో బ్రతగ్గలదా?

అయితే....ఎలా? ఎలా?

12

చంటాడు ఏదైనా ఆసరా పట్టుకుని నిలబడుతున్నాడు.

వాడికప్పుడే ఏడాది వెళ్ళింది.

శరణాలయంలో 'ఆయా' కావాలని తెలిసింది గాయత్రికి.

సర్వానంద బాబా స్థాపించిన శరణాలయం అది.

సమాజం సెక్రటరీ సరోజినిని కలిసింది గాయత్రి.

సరోజిని వేషం అత్యంతాధునికంగా ఉంది.

గాయత్రి కథంతా విని ఆవిడంది.

"మాకు ఆయా కావాలి నిజమే! అయితే వెనకాల ఏ బాదర బందీలు లేని వాళ్ళే మాకు కావాలి. పిల్లల్ని ప్రేమగా చూసుకోవాలి."

గాయత్రి తలూపింది.

"మరో సంగతి! ఆశ్రమం విషయాలు పెదవిదాటి వెళ్ళడానికి వీల్లేదు. ఇక్కడ చూసిన ఏ విషయం అయినాసరే ఇక్కడే మరిచిపోవాలి. తెలిసిందా?" అంది సరోజిని.

గాయత్రి అలాగే అంది.

"సాయంత్రం సర్వానందబాబా దర్శనం చేయిస్తాను. రేపు పనిలో జేరుదువు గాని-" అంది సరోజిని.

సాయంత్రం కాగానే సరోజిని గాయత్రికి కబురంపింది.

ఇద్దరూ కలిసి దగ్గరగా వున్న మేడలోకి వెళ్ళారు.

ఆ భవనాన్ని చూస్తే గాయత్రికి ఆశ్చర్యం కలిగింది.

ఖరీదయిన తివాచీలూ, పాలరాతి గచ్చూ...గోడలనిండా శృంగారభరితమైన కళాచిత్రాలు! అన్నీ ఎయిర్ కండిషన్డ్ రూంలు!

"సన్యాసుల నివాసంలో ఈ దేవేంద్ర భోగాలేమిటో!" అనుకొంది గాయత్రి.

సర్వానందబాబా పచ్చ దబ్బపండైన ఛాయతో మెరిసిపోతున్నాడు.

సరోజినినీ, గాయత్రినీ చిరునవ్వుతో ఆహ్వానించాడు.

"మన శరణాలయంలో పిల్లలికి నీళ్ళూ పాలూ చూడ్డానికి ఈఅమ్మాయిని కొత్తగా వేసుకున్నాం - పేరు గాయత్రి" అంటూ పరిచయం చేసింది సరోజిని.

గాయత్రి నమస్కారం చేసింది.

గాయత్రిని చూసి చిరునవ్వుతో తల పంకించాడు సర్వానందబాబా.

ఎందుకో ఆ నవ్వు నచ్చలేదు గాయత్రికి.

గాయత్రి చెవిలో చెప్తున్నట్లు మెల్లగా అంది సరోజిని.

"నువ్వెళ్ళి రేపణ్ణుంచి పన్లోకి రా!" నేను బాబాతో ముఖ్యమైన విషయాలు మాట్లాడి తర్వాత వస్తా. నువ్వెళ్ళు-" అంది సరోజిని.

మర్నాటినుంచే గాయత్రి శరణాలయానికి వెళ్ళడం మొదలుపెట్టింది.

ఉదయం సాయంత్రం పిల్లలందరికీ స్నానాలు చేయించడం - వాళ్ళకి ఉప్మా పాలూ ఇవ్వడం గాయత్రి పని.

కాస్త పెద్ద పిల్లలు వాళ్ళ పన్లు వాళ్ళే చేసుకుంటారు.

మరీ చిన్నపిల్లలకే గాయత్రి అన్నీ పనులూ చూడాలి.

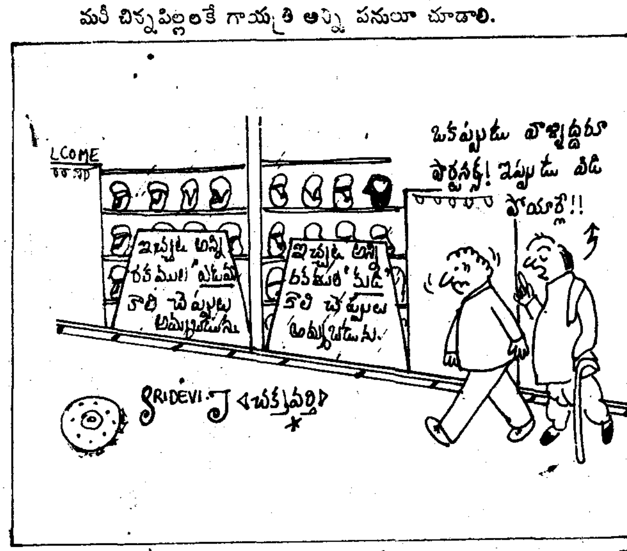

శరణాలయంలో పన్జేసే మిగిలిన ఇద్దరూ కూడా స్త్రీలే.

గాయత్రి తేలిగ్గా నిట్టూర్చింది,

"ముఖ్యంగా మగవాళ్ళవల్ల ఇక్కడ ఏ ఇబ్బందులూ ఉండవు" అనుకొంది గాయత్రి.

బాబా దగ్గరకి ఎవరెవరో బాగా ధనవంతుల్లా ఉన్నవాళ్లు వస్తూ వుంటారు. వాళ్ళు బాబాతో రహస్యంగా ఏదో చర్చించుకొని వెళ్ళిపోతారు.

ఆశ్చర్యం ఏవిటంటే నడిచివచ్చే భక్తుడు ఒక్కడూ లేడు ఆ బాబాకి.

అక్కడ కొచ్చేవాళ్ళందరూ విలాస జీవితం గడిపేవాళ్ళలాగే కనబడతారు.

కష్టపడకుండా లక్షలకి లక్షలు-కోట్లకి కోట్లు సంపాదించాలనే తాపత్రయం ఉన్నవాళ్లే అక్కడికి చేరతారు.

అయినా బాబా గొడవ నాకెందుకు? ఆయన శిష్యులూ-ఆయనా ఎలాంటి వారయితేనేం?

తన 'ఊసు' ఎత్తేవాళ్ళు ఇక్కడ లేరు.

రోజులు నిశ్చింతగా దొర్లిపోతున్నాయి.

పొద్దుతిరుగుడు పువ్వుల్లాంటి ముద్దుకొలికే పసిపిల్లల్తో కాలక్షేపం— గాయత్రికి మనశ్శాంతినిస్తోంది.

ఆ పిల్లల్ని చూసినప్పుడల్లా గాయత్రికి అనిపిస్తుంది....ఎవరు చేసిన పాపానికి....ఈ ముద్దమందారాలు అనాథలయ్యాయో! తన కొడుకు కూడా అంతేనా?

ఎప్పుడూ కాదు! తానుండగా వాడెందుకు అనాథ అవుతాడు?

ధర్మరాజు కనబడకుండా పోవడానికి - తన బ్రతుకు ఇన్ని మలుపులు తిరగడానికి కారణం విధి! అంతే!" అనుకొంది గాయత్రి. అయితే - వక్రించిన విధిని ఎదిరిద్దామనుకునే గాయత్రి ప్రయత్నిస్తోంది.

ఆ ప్రయత్నంలో తన విశ్వాసం కొడిగొట్టకుండా చేసిన మనిషి.... బతుకుమీద ప్రేమని చిగురింపజేసిన వ్యక్తి-సత్తెమ్మ!

"మామ్మ లేకపోతే ఏనాడో తన జీవితం సమాప్తం అయ్యేది" అనుకొంది గాయత్రి.

బాబా ఏడాదికి నాలుగు నెలలు మాత్రం ఈ దేశంలో ఉంటాడు. మిగిలిన ఎనిమిది నెలలూ విదేశాల్లో తన ఆశ్రమాల్లో ఉంటాడు.

బాబా ఎక్కడికి వెళ్ళినా ప్రముఖుల స్వాగతాలు, ఖరీదయిన విందులూ జరుగుతాయి.

గాయత్రి మొదట్లో చాలా ఆశ్చర్యపోయింది.

సన్యాసి అయిన బాబాకు ఈ విలాసాలమీద మోజెందుకో?

ఈ కార్లూ, విమానాలూ, కోటీశ్వరులు జరిపే పాదపూజలూ...ఇవన్నీ ఏవిటో?

బాబా బ్రాంచీల్లో ప్రతిచోటా ఒక అనాథ శరణాలయం, పాఠశాలా ఉంటాయట!

వాటి నిర్వహణ కోసం అంటూ బాబా శిష్యులు వేలమీద విరాళాలు ఇస్తారు. అయినా శరణాలయంలోని పిల్లలికి పాలడబ్బాలు సరిపోవు - నాసిరకం నూకల్తో వండిన జావే పోస్తారు.

రెండే జతల గుడ్డలు మురికితో ఉంటాయి అవే కట్టుకొంటారు సంవత్సరమంతా.

ఆశ్రమ నిర్వహణ అంతా సరోజినియే!

బాబా పేరుమీద ఆవిడే అన్ని పన్లూ పురమాయిస్తుంది.

ఆమె భర్త సైన్యంలో ఆఫీసరట.

పిల్లలికి పాలు కలుపుతుంటే సరోజిని దగ్గరనుండి కబురు వచ్చింది గాయత్రికి.

వెళ్ళింది గాయత్రి.

"రా గాయత్రీ! నీకో శుభవార్త చెప్దామని రమ్మన్నాను. సర్వానంద బాబాగారి పుట్టినరోజు కానుకగా మన సంస్థలో పనిచేసే వాళ్ళందరికీ యాభై రూపాయల చొప్పున జీతాలు పెంచాను."

"చాలా సంతోషమండి"

"మరో ముఖ్య విషయం ఏమిటంటే బాబాగారి పుట్టినరోజు మరో నాల్రోజుల్లో జరగబోతోంది. ఈ మధ్య బాబా తన పుట్టినరోజు పండగ విదేశాల్లో చేసుకొంటున్నారు. శిష్యుల కోరికపై ఈ యేడు ఇక్కడే జరుపుకోడానికి అంగీకరించారు. అందుచేత ఈ నాల్రోజులు నువ్వు ఇంటికి పోవడానికి కుదరదు.... రాత్రీ పగలూ ఇక్కడే ఉండిపోవాలి. తప్పదు...."

గాయత్రికి గుండెల్లో రాయి పడింది.

నాల్రోజులు ఇంటికి వెళ్ళకుండా వుంటే ఎలా?

మామ్మకి అసలే ఓపిక లేదు. కుర్రాణ్ణి సముదాయించలేకపోతోంది ఈ మధ్య. 'అదిగో-ఇదిగో' అంటూ ఎలాగో సాయంత్రందాకా గడుపుతుంది వాడి అల్లరి భరిస్తూ.

"ఇంటికి వెళ్ళకపోతే చంటాడు గోల పెట్టేస్తాడండి" అంది మెల్లగా.

సరోజిని నిష్ఠూరంగా అంది: "అందుకే వెనకాల ఏ బాదరబందీ లేని వాళ్ళకే ఇవ్వాలనుకుంటాం ఇక్కడ ఉద్యోగం. ఉద్యోగం ఇచ్చేముందు సరే నంటారు. అవసరమైన రోజుల్లో ఏదో వంక చెపుతారు."

గాయత్రి మాట్లాడలేదు.

అదీ నిజమే! ఈ ఉద్యోగం లేని రోజుల్లో తాను ఎంత కష్టపడింది. ఏదో ఇక్కడ పని దొరికాక - తిండికీ బట్టకీ లోటు లేకుండా సాగిపోతోంది జీవితం.

అవసరమైనప్పుడు తమకు పూర్తిగా సహకరించాలని వాళ్ళు అనుకోవడంలో ఆశ్చర్యం ఏవుంది?

గాయత్రి అంది సరోజినితో: "మీరు చెప్పినట్టే చేస్తా. ఈరోజు మాత్రం ఇంటికెళ్ళి మామ్మకి కనిపించి వచ్చేస్తానండి."

"గుడ్ గర్ల్" సరోజిని నవ్వుతూ అంది.

ఇంటికెళ్ళి జరిగిన సంగతంతా సత్తెమ్మకి చెప్పింది గాయత్రి.

సత్తెమ్మ సంశయిస్తూనే అంది - "వీణ్ణి నాల్రోజులుపాటు నేన్జూడలేనే పిల్లా! నాకా చూపు ఆనదు .. పైగా ఓపిక లేదు...."

గాయత్రి బతిమాలుతూ అంది-"మామ్మా! ఈ ఒక్కసారికి ఎలాగో

కష్టపడు. ఈ న్యాలోజులూ అక్కడ ఉండకపోతే....ఈ ఉద్యోగం పోయినా పోవచ్చు. కాదనకు....చచ్చి నీ కడుపున పుడతా..."

"మరీ అంత బతిమాలాలేవిఁటే! ఏదో మాట వరసకన్నాను అంతే! ఎళ్ళిరా! వీణ్ని నేన్జూసుకుంటాలే" అంది సత్తెమ్మ.

మర్నాడు గాయత్రి శరణాలయంలోకి వచ్చేసరికి అక్కడంతా కలకలంగా ఉంది.

రాత్రంతా బాబా శిష్యులు నిద్రలేకుండా పనిచేసి ఆశ్రమ ప్రాంతాన్ని, బాగా అలంకరించేసారు.

గేటునుండి ఆశ్రమందాకా రంగు రంగుల విద్యుద్దీపాలు ఏర్పాటు చేసారు.

హోమగుండాల కోసం అక్కడక్కడ భూమిని తవ్వారు లోతుగా.

షామియానాలు వెలిసాయ్.

భక్తులు ఎక్కడెక్కణ్నుంచో కుటుంబ సమేతంగా రావడం మొదలు పెట్టారు. ఖరీదయిన కార్లలో వచ్చి వాలుతున్నారు.

గాయత్రి వాళ్ళందరికీ అతిథి సత్కారాలకోసం నియమించబడింది.

సర్వానందబాబా పుట్టినరోజు రానేవచ్చింది.

ఆ రోజు....తెల్లవారుజామునుండే భక్తిగీతాలు మంద్రంగా వినబడుతున్నాయి ఆశ్రమంలో.

ఎవడో-కేంద్రమంత్రి ఆనాటి ఉత్సవాలకి ముఖ్యఅతిథిగా హాజరయ్యాడు. వచ్చీ రాగానే...."బాబా...బాబా...." అని కలవరిస్తూ ఆశ్రమం లోనికి పోయాడు.

జరగబోయే మంత్రివర్గం మార్పుల్లో ఆయనకి ఉద్వాసన చెపుతారేమోనని ఆయన భయం ఇప్పుడు.

అందుకే బాబా అనుగ్రహం కోసం పరితపించిపోతున్నాడు ఆయనిప్పుడు.

ఆశ్రమ ప్రాంగణంలో వేదికపైన....మంత్రివర్యులు బాబాపక్కన ఆశీనులయ్యారు.

వేదికపై ఎవరెవరో మాట్లాడుతున్నారు.

బాబానీ....ఆయన ఆధ్యాత్మిక సంపత్తినీ స్తుతిస్తున్నారు.

భారతదేశం ఉనికికి బాబాయే మూలస్థంభం అంటున్నారు.

గాయత్రికి తలపోటుగా ఉంది.

ఈ మూడు రోజులనుంచీ నిద్రలేదు. రాత్రంతా ఆశ్రమాలంకరణలో గాయత్రి కూడా పాల్గోక తప్పలేదు.

గుడిసెలో మామ్మ ఏం తిప్పలు పడుతోందో కుర్రాడితోటి.

యజ్ఞగుండం దగ్గర బాబా ఆయురారోగ్యానికై హోమం జరుగుతోంది.

గాయత్రికి 'బుక్‌స్టాల్' నిర్వహించే పని అప్పగించింది సరోజిని.

ఆ స్టాల్‌లో బాబా ఫొటోలు - చాలా ప్రవచనాలు ఇంకా ఇంకా... ఇలాంటివే బాబా సాహిత్యం ఉంది.

ఆశ్రమంలోకి వచ్చేవాళ్ళు ముందుగా బుక్‌స్టాల్ సందర్శించి ఏవేవో పుస్తకాలు కొంటున్నారు.

పుస్తకాలకన్నా....నిజం చెప్పాలంటే బాబా ఫొటోలే ఎక్కువగా అమ్ముడైపోతున్నాయి.

"ప్లీజ్ గివ్ మి ఏ బాబా ఫోటో!"

తలెత్తి చూసింది గాయత్రి ఆ యువకునికేసి.

"ధ....ర్మ...రాజు!"

ఓ వంద తుఫానులూ - ఓ వెయ్యి పేలిన అగ్ని పర్వతాలూ - ఓ లక్ష శతఘ్నులూ... గుండెల్లో విజృంభించి - పేలి - సమస్త భూమండలం ధూళిగా పైకెగసి గాయత్రిని కప్పేసినట్లు .. తన హృదయపు చెడారిలో అణుశక్తిని పరీక్షించగా....ఆ హృదయం ...

శకావికలై —

చీలికలై —

పేలికలై ...

ఆ మహా నిర్ఘాతపాతజాతమైన మనస్సులోంచి - రౌద్రంగా....దిగంతాక్రామిత ధ్వని తరంగ శకలాలై ....ఆశ్రమాన్ని పునాదుల్తో కదిలించినట్లు.... గాయత్రి కంఠంనుండి వెలువడింది ఓ కేక!

"ఒరేయ్...ధర్మరాజూ!"

వేదికపై ఉపన్యాసం ఆగిపోయింది.

యజ్ఞగుండం దగ్గరి వేదధ్వని మూగబోయింది

ఓ లిప్తకాలం ఆశ్రమమే స్తంభించింది.

అతడు కాలిముందు పడగ విప్పిన కాలనాగుని చూసినట్లు భయంతో ఒక్కడుగు వెనక్కేసాడు.

గాయత్రి....ఈ మహానగరంలో ....

ఇక్కడ ....ఇలా ....

ఎలా? అవతరించింది??

అతని మనస్సు మొద్దుబారిపోయింది. భయంతో మొహం వెల వెల పోయింది.

అతని ప్రక్కనున్న అమ్మాయి జరుగుతున్నదేవిఁటో తెలియక "ఏవిఁటి? ఏం జరిగింది?" అన్నట్లు ధర్మరాజుకి సౌంజ్ఞలు చేస్తోంది.

"ఏరా?

గాయత్రి ఇక్కడికెలా వచ్చిందని చూస్తున్నావ్ గదూ?

నేను గాయత్రినేరా!

డబ్బు కోసం....లక్షల ఆస్తికోసం....నన్నొదిలి పారిపోయావ్ కదూ? నువ్వేదో....అయిపోయావనీ — ఎక్కడో దౌర్జన్యానికి బలైపోయావని ఈ క్షణం....ఈ క్షణందాకా నిన్ను తల్చుకుని జాలిపడుతున్నాన్నా! నువ్వు చెప్పినట్లే.... రెక్కల్ని నమ్ముకుని....బతుకుతున్నాన్నా!

నీతిగా....నిజాయితీగా బతుకుతున్నాన్నా!

నువ్ మాత్రం....నన్ను ఈ ఊబిలోకి దింపి....డబ్బు కోసం ఈ మూగిపిల్ల మెళ్ళో మూడుముళ్ళు కట్టి...విలాసంగా బతుకుతున్నావ్!

నీలాంటి-

పయోముఖ విషకుంభాల్ని-

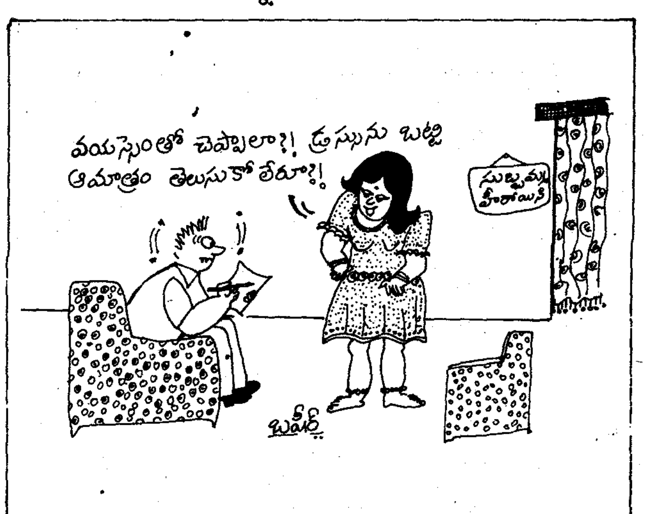

నీలాంటి..

మేకవన్నె పులుల్ని - బ్రతకనివ్వకూడదురా! బతకనివ్వనా! చెప్పరా! నన్నెందుకు తీసుకు వచ్చావ్! ఎందుకు నాలో ఆశల్ని రేపావ్! నన్నెందుకు తల్లిని జేసి పారిపోయావ్??

చెప్పు! నన్నెందుకు వంచించావ్??"

ఆవేశంతో.... మాటలు తడబడుతూంటే....

ఆక్రోశంతో గొంతు వణుకుతుంటే....

పరిసరాల్ని...బలాన్ని...సమాజాన్ని....ఏమీ గమనించని....గమనించలేని....ఉన్మత్తమూర్తియై గాయత్రి మెరుపులా దూకి ధర్మరాజు చొక్కా పట్టుకొంది.

ధర్మరాజు పెళ్ళాం మూగిపిల్ల ఈ సంరంభం ఏవిటో తెలియక బిత్తరపోతోంది.

ఆశ్రమం అంతా విభ్రాంతితో చిత్తరువైపోయింది.

సరిగ్గా అదే సమయంలో....

గాయత్రి చేతుల్ని పట్టుకున్నాయ్ రెండు చేతులు కర్కశంగా....

తలతిప్పి చూసింది.

పోలీసులు!

అవి దీనుల్ని రక్షించే భటుల హస్తాలు కావు ...చట్టాల్ని రక్షించే భటుల హస్తాలు మాత్రమే!

"....ఆ చేతులు గాయత్రిని వేన్ దగ్గరికి ఈడ్చుకుపోతున్నాయ్.

ఒరేయ్....ఈ రోజు....కాకపోతే.... రేపు... ఎప్పుడయినా సరే...

వస్తానా....నిన్ను....నిన్ను....నీ అంతం...

చూస్తానా....నాలాంటి కన్నెపిల్లల్ని....

మోసం చేసిన...నిన్ను....

బ్రతక....నివ్వనా

నీ అం ...

తు...."

గాయత్రి కేకలు వేన్ చప్పుడులో కలిసిపోయాయ్!

ధర్మరాజు....చొక్కా సర్దుకుని....చెదిరిన క్రాఫ్ సరిచేసుకున్నాడు....తేలిగ్గా నిట్టూర్చాడు.

"ఎవత్తో పిచ్చిది" సౌంజ్ఞ చేశాడు భార్యకి.

ఆ మూగిపిల్ల తేలిగ్గా విశ్వసించింది.

మరుక్షణంలో—

సమాజంలో....అంతకుముందు అక్కడ ఏమీ జరగనట్లే - భజనలూ హోమాలూ జరిగిపోతున్నవి.

13

"నీ పేరేమిటి?"

"గాయత్రి"

"ధర్మరాజుగారు నీకు తెలుసా?"

"తెలుసు!"

"ఆయన నీకు ఎలా తెలుసు?"

"ఆయన నా భర్త!"

నవ్వులు! స్టేషన్ దద్దరిల్లేలా నవ్వులు.

"నిన్నెప్పుడు పెండ్లి చేసుకున్నాడాయన?"

"రెండేళ్ళ క్రితం."

"మరయితే ఎందుకు వదిలేసాడు నిన్ను?"

"తెలియదు."

"ఎన్నాళ్ళు కాపురం చేసావు ఆయనతో?"

"రెండు నెలలు."

"ఆయన ఎమ్మెల్యేగారి అల్లుడని తెలుసా?"

"తెలియదు."

లాఠీకర్ర ఫకఫకమని నవ్వింది.

ఖాకీబట్టలు గర్జించాయ్ రెణ్ణెల్ల పెళ్ళాంట్రా ఇది. పట్టుకు తన్నండ్రా లంజని.

బాగా డబ్బులున్నోణ్ణిచూసి - రోడ్డుమీద "వీడే నన్ను పెళ్ళిచేసుకుని వదిలేసాడు" అంటూ హంగామాచెయ్యటం ఇదో బాగోతం అయిపోయింది ఇలాంటి లంజలికి."

కేంద్రమంత్రి పర్యటనలో శాంతిభద్రతల స్థాపనకి అడ్డొచ్చి తమపరువు పోగొట్టడానికి ప్రయత్నించినదానిగా... కసిగా....

లాఠీలు ప్రళయతాండవంచేసాయి గాయత్రి ఒంటిమీద.

అలుపు వచ్చేదాకా—

పైశాచికానందం తీరేదాకా.

ఒకటి తర్వాత ఒకటిగా.

అన్నీ ఒక్కసారిగా....

గాయత్రి ఏడ్చేలా.... స్పృహతప్పేలా... భూమ్మీదికి ఒరిగిపోయేలా...

లాఠీలు నిర్విరామ నృత్యంచేస్తూనే ఉన్నాయి.

గాయత్రి మెలుకువలోకొచ్చేసరికి....

అర్ధరాత్రి... రోడ్డుపక్క పడుంది తనశరీరం.

ఆమె ఒళ్ళు పచ్చిపుండైంది.

కాళ్ళు, చేతులూ వాచిపోయి కమిలినాయి.

దాహంతో నాలిక పిడచకట్టుకుపోతోంది.

ఆకాశంలో నక్షత్రాలూ భయంభయంగా గాయత్రికేసి చూస్తున్నాయి.

గాయత్రి లేచింది.

నెమ్మదిగా గుడిసెకేసి నడవసాగింది..

కుక్కలు మొరుగుతున్నాయి భయంకరంగా.

కాలుతీసి కాలు వెయ్యలేనంత బాధఅయిన అవస్థ.

ప్రతి అంగుళానికి ఎముక విరిగినట్లు... అసలు ఒంట్లో రక్తంకాదు... సలసలామరిగే నూనె ప్రవహిస్తున్నట్లు అన్పించింది గాయత్రికి.

"ఈలోకంలో ఎలా బ్రతకాలి.. తాను?

అన్యాయం అని అరిస్తే సానుభూతిచూపేవాళ్ళు లేరు. సరిగదా - అరిచే గొంతును పిసకడానికి మాత్రం చేతులుచాపుతున్నారు.

అక్రమాన్ని... నిలదీస్తే... "అయ్యో పాపం!" అనేవాళ్ళు లేరు. కాని తిరగబడ్డవాళ్ళనే చంపుతుంది లోకం.

'నీతి-నిజాయితీ'లు పుస్తకాల్లో పదాలైపోయాయి.

పిచ్చాళ్ళ అరుపులైపోయాయి.

ఈ అడవిలో తాను బతగ్గలదా? ఈ ద్విపాదాల విషఫూత్కారాలూ ఈ తోడేళ్ళ సహవాసాలూ.... ఇంకా భరించగలదా తాను?

లోకం!

ఎదిరిస్తే గొంతు నులుముతుంది.

సహిస్తే కాలరాస్తోంది.

ఎలా? ఎలా బతకడం?

ఊహుఁ! ఇంక తాను బ్రతకలేదు. బ్రతక్కూడదు.

ఈ గాయత్రి కథ ఇక్కడితో ముగించడం మంచిది.

తడకతోసి గుడిసెలోపలికి చూసింది గాయత్రి.

గుడిసె ఖాళీగా ఉంది.

ఏరీ మామ్మా? చంటాడు?

గుండె గుభేలుమంది గాయత్రికి.

"ఏడకిపోనావ్ పిల్లా?"

ప్రక్కగుడిసెలోని వీరమ్మ పలకరించింది వీరమ్మ వెనకాలే చంటాణ్ని భుజానవేసుకొని రావుడు బైటకివచ్చాడు.

"గోరం జరిగిపోనాది పిల్లా! మామ్మ సచ్చిపోనాది!

ఈన్నాలోజుల్నించీ.... టౌనంతా గాలిత్తున్నా.... నీకోసం... నువ్వెక్కడుండేదో నాకు తెలవదు-" అన్నాడు రావుడు.

మామ్మ... చచ్చిపోయిందా?"

నిజంగా.... నిజంగానే.... మామ్మ... చచ్చిపోయిందా?

సముద్రం ఒక్కసారే బుసకొట్టి విజృంభించి చెలియలకట్టదాటి-గుడిసెల్ని తనలో కలిపేసుకున్నట్లు - నిలుచున్న భూమి గిరక్కదలి... ప్రక్కకు తప్పుకొంటున్నట్లు.... అయింది గాయత్రికి!

రావుడు చెప్పుకుపోతున్నాడు.

"మూడ్రోజుల కితం.... ముసిల్ది...." ఒరే... రావుడా! జొరంవచ్చినట్లుందరా! లేవలేను.. కాస్త ఈపూటకి బుడ్డోణ్ణి సూడండిరా!" అంది నాకాడకి ఒచ్చి. తీరా సూత్తినా ర్రేత్రికి జొరం ఎక్కువైపోనాది. మర్నాడు గవరమెంటు ఆసుపత్రి మందు పట్టుకొచ్చి ఏసినాం... లాభంలేకపోనాది... ఆ రాత్రే ముసిల్ది పేనం ఒగ్గేసింది."

నీకోసం ... టౌన్లో తిరగని చోటులేదనుకో శవాన్ని రోజంతా అట్టేపెట్టినాం! ఏడున్నావ్ పిల్లా! ఇంటికొత్తే కడసూపన్నా దక్కేదిగాదా?

ఏంచేస్తాం! ఇదిగో తీసుకో బుడ్డోణ్ణి."

చంటాణ్ణి భుజంమీదకు తీసుకుంది గాయత్రి.

ఆమెకళ్ళు ధారాపాతంగా వర్షిస్తున్నాయి.

"పిల్లోయ్! నూకల్లేకపోతేసెప్పు... ఇత్తాను! మరి బాధపడకు. ఏడిత్తే పోయినోళ్ళు తిరిగొత్తారా?"

వేదాంతంచెపుతూ రావుడూ ఈరమ్మా గుడిశలోకి పోయారు.

తల్లిలా.... తండ్రిలా.... అంతకన్నా ఎక్కువగా ఈ రెండేళ్ళు ...తనతో తిని.. తనకోసం.. తన బ్రతుకోసం అహర్నిశలు సాయపడిన మామ్మకి- తనేం చెయ్యగలిగింది?

కడసారి గొంతులో ఓ గుక్కెడు నీళ్ళు పొయ్యలేకపోయింది. అసలు తాను మనిషేనా? లేక రాతిబండనా?

ఇన్ని దెబ్బలు... ఒకటిపై ఒకటి భరించి బతుకుతూనేఉంది తాను! ఈ నిర్భాగ్యజీవితాన్ని ఇంక పొడిగించకూడదు.

మనస్సులో సత్తెమ్మని తల్చుకుని దండంపెట్టుకుంది గాయత్రి.

"మామ్మా! నన్ను క్షమించు! ఎల్లాగైనాసరే బ్రతకాలి! చచ్చిపోకూడదు" అంటావు నువ్వు. లాభంలేదు. ఎలా బతకాలో నాకు తెలియడంలేదు.

నేనూ, చంటాడూ కూడా నీదగ్గరికే వచ్చేస్తున్నాం.

గాయత్రి హృదయం ఆక్రోశించింది.

చంటాణ్ణి భుజంపైనసర్దుకొని బయటకు నడచింది గాయత్రి

పది అడుగులువేస్తే... సముద్రం!

హోరుమంటూ.... పిలుస్తోంది.

"రండి! రండి! మీ బాధలన్నీ నాతోచెప్పుకోండి. నాలోకిరండి. క్షణంలో మిమ్మల్ని కష్టాలనుండి దాటిస్తాను— అంటున్నట్లు హోరుమంటున్న కడలి!

ఏనాటిముసలి ఈ కడలి?

ఎన్ని అభాగ్యజీవితాలకి- ఎన్ని నిరాశామయజీవితాలకి- ఎన్ని ముక్కలైన పసంతాలకి- చరమగీతం జోలపాటపాడి తనఒడిలో నిద్రపోగొట్టిందో?

ఆ నిశ్శబ్ద నిశీధంలో.... సముద్రాన్ని శాంతంగా చూస్తుఉంది గాయత్రి- ఏడుస్తూ.. చంటాడి బుగ్గపై ముద్దుపెట్టింది.

వాడు కెవ్వున ఏడుపందుకున్నాడు.

పాదాల్ని తడుపుతోంది సముద్రతరంగం.

"రా! రమ్మం"టూ పాదాలకింద ఇసకని తవ్వి తొందరపెడుతోంది.

గాయత్రి అడుగు ముందుకువెయ్యడానికి ఉద్యుక్తమైంది.

"చచ్చిపోదామనుకుంటున్నారా! ఇంకా చూస్తారేం!

దూకండి సముద్రంలోకి—"

శాంత స్వరంతో పలికింది ఓ కంఠం.

గాయత్రి తలతిప్పిచూసింది.

ఎవరో యువకుడు ఇసుకతిన్నెపై కాళ్ళుముడుచుకుని కూర్చున్నాడు చీకట్లో అతనిముఖం స్పష్టంగా కన్పించలేదు గాయత్రికి.

చివరికి అపరిచితుడైన వీడిక్కూడా తాను లోకువైంది.

గాయత్రికి రోషంవచ్చింది.

"చచ్చిపోవాలనుకుంటే మిమ్మల్ని రక్షించను. నిరభ్యంతరంగా చచ్చిపోవచ్చు మీరు.. ఎందుకంటే నాకు కళ్ళులేవ్." అన్నాడతడు చిన్నగా నవ్వుతూ.

గాయత్రికి అతనిమాటలు విచిత్రంగా తోచాయి.

"రండి! ఓ రెండునిమిషాలు నాకోసం బ్రతకండి. తర్వాత హాయిగా చచ్చిపోదురుగాని... సముద్రం ఎక్కడికీ పారిపోదు."

గాయత్రికి ఆ మాటల్లో ఏదో ఆకర్షణ ఉన్నట్లు అన్పించింది. తనకు తెలియకుండానే తన కాళ్లు ఇసుకతిన్నెకేసి నడిచి అక్కడ కూలబడ్డాయ్.

"గుడ్! ఎందుకు చచ్చిపోవాలనుకుంటున్నారు?" ఆ యువకుని మొహంలో నవ్వు విరుస్తోందా

"నేను జీవితంలో చాలాదెబ్బలుతిన్నాను.. నాకు బతకాలనిలేదు.

చైతన్యకవిత

కేవలం కవిత్వానికే అంకితమైన పత్రిక

సంపాదకులు: తంగిరాలసుబ్బారావు, ఆర్వీయస్.సుందరం

ఏడాదికి రెండు సంచికలు: వసంతం, శరత్తు

అక్షయశరత్సంచిక ఆకర్షణీయంగా వెలువడింది

కరుణశ్రీ, శేషేంద్ర, దాశరథి, సోమసుందర్, నిఖిలేశ్వర్, జ్వాలాముఖి,
కోటేశ్వరరావు, గోదావరిశర్మ, ఎమ్వీ.జోగారావు, బిరుదురాల రామకృష్ణ,
ముదివర్తి కొండమాచార్యులు, పులికంటి కృష్ణారెడ్డి, కొంపెల్ల రామకృష్ణమూర్తి
ప్రభృతుల సత్కవితాప్రవంతితో....
ఇంకా అమెరికన్, ఆఫ్రికన్, ఆస్ట్రేలియన్, రష్యన్, చైనీస్, జపనీస్, కన్నడ,
హిందీ, పంజాబీ, ఒరియా దేశవిదేశాల కవిత్వకాంతులతో....
ప్రముఖ అభ్యుదయకవి 'పఠాభి' ముఖచిత్రంతో....

సంవత్సరచందా: పదిరూపాయలు మాత్రమే
జీవితసభ్యత్వం: రెండువందలరూపాయలు

వివరాలకు: టి.వి. సుబ్బారావు,
ఆర్-2, జ్ఞానభారతి,
బెంగుళూరు విశ్వవిద్యాలయం,
బెంగుళూరు-560056.

అతడు చిన్నగా నవ్వాడు.

"జీవితం... దెబ్బలు! అసలు ఏ దెబ్బలూ తినని జీవితం.... ఏ ఆవరోధాలని ఎదుర్కోని జీవితం చప్పగా ఉండదూ? ఆ జీవితంలో రుచేవుంటుంది?"

ఆ మాటలు గాయత్రిని విభ్రాంతురాల్ని చేసేయి.

మీ పేరు?

"గాయత్రి!"

"గాయత్రిగారూ! పుట్టడం చావడం కోసమా? జీవితం అనుభవించడమంటే హాయిగా తిని- తాగి.... భోగభాగ్యాల్ని అనుభవించడమేనా? అంతకుమించిన జీవితం ఇంకేమీ లేదూ?

ఆలోచింపజేసే ప్రశ్నలు! ప్రస్తుతం ఆలోచించే శక్తి, ఆసక్తి రెండూలేవ్!

"ప్రతి జీవితానికి ఓ పరమార్థం ఉంది. ఉంటుంది. ఆ పరమార్థం సుదీర్ఘ జీవితంలో ఏక్షణాన వికసిస్తుందో - కనిపిస్తుందో ఎవరు చెప్పగలరు? చెట్టుగొడ్డలి దెబ్బలు తింటుంది. రాయి సుత్తిదెబ్బలు భరిస్తుంది. తాగా మనిషికి ఎదురుదెబ్బలు తగలవని ఎందుకనుకుంటున్నారు?"

గాయత్రి రోషంగా అడిగింది.

"ఓదార్చడం సులువే! జీవితంలో భంగపడ్డప్పుడు కానీ—"

"ఆబాధ తెలియదంటారు. అయితే నన్ను చూడండి.

"పుట్టుకతోటే నాకు చూపులేదు. చిన్నతనంలోనే అమ్మా నాన్నా చచ్చిపోయారు. నా అనేవాళ్ళు ఎవ్వరూలేరు-కటిక చీకటితప్ప? మరి నేను ఎందుకు బ్రతకడం చెప్పండి?"

గాయత్రి మనస్సు ఆ యువకునిఎడ సానుభూతితో నిండిపోయింది.

గాయత్రి ఒడిలో కుర్రాడు సన్నగా ఏడుస్తున్నాడు.

"మీ అబ్బాయా?"

"అవును."

"ఎంతవయస్సు?"

"రెండేళ్ళు"

"ఓ! ఇలాఇవ్వండి-" చేతులు చాపాడతడు.

పువ్వుని ఆఘ్రాణించినట్లు సుతారంగా చంటాడి బుగ్గమీద ముద్దుపెట్టాడు ఆ యువకుడు! తన ఒళ్ళో పడుకోబెట్టుకున్నాడు.

"మీకోసంగతి చెప్పాలనిపిస్తోంది." చల్లగాలి రివ్వున వీస్తోంది.

చెప్పండి!

"చిన్నప్పుడు అంటే నాకు పన్నెండు, పదమూడు ఏళ్ళున్నప్పుడు మానాన్న పోయాడు! వింటున్నారా??"

"ఊఁ చెప్పండి!"

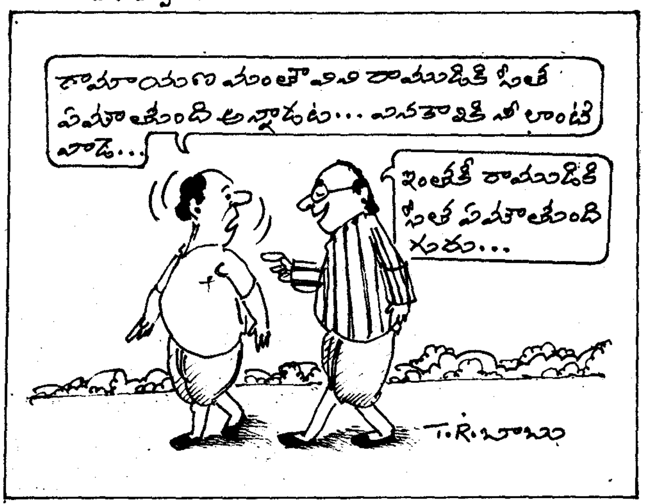

"ఆయన అస్తమాట్లూ చెపుతూ ఉండేవారు. ఆయన ఒక గొప్ప భక్తుడు! దేశంలోని పుణ్యక్షేత్రాలన్నీ కాలినడకన తిరిగి దర్శించారు. అప్పటికి రైళ్ళు-కారులూ ఇంకా రాలేదుట: ఆ యాత్రలో ఎన్నోకష్టాలు!

ఒక్కోచోట అరణ్యంగుండా ప్రయాణం- కాటేసే పాములూ - పులులూ మధ్య రోజులతరబడి ప్రయాణంచేసేవారుట. మరికొన్నిచోట్ల బందిపోట్లు - కట్టుకొన్న బట్టల్నికూడా విప్పించి దబ్బు దోచుకుపోయేవారుట! మరికొన్నిచోట్ల భయంకరమైన అంటురోగాలు.

ఎన్నో కష్టాలు- భరించి తరించి చివరికి వారి గమ్యమైన క్షేత్రాన్ని దర్శించేవారుట! అయితే ప్రయాణంలోపడ్డ క్లేశాలన్నీ స్వామిముందు చేతులు జోడించి నిల్చున్నప్పుడు గుర్తుకొచ్చేవికావుట. "జీవితంకూడా యాత్రవంటిదేరా అబ్బాయ్" అంటూ ఉండేవారు ఆయన! నిజం కాదంటారా?

గాయత్రి మౌనంగా ఉండిపోయింది.

"మీరు ఎవరు?" మెల్లగా అడిగింది అతనిని.

"నేను ఎవరో తెలుసుకోవాలన్నదే నాయాత్ర! ఆ గమ్యంకోసమే కటిక చీకటిలో కాంతికోసం వెదుకుతున్నాను" అన్నాడతడు.

గాయత్రి సమాధానం అర్థమయ్యీ అర్థమవనట్లు తోచింది.

"ఇంతరాత్రి ఇక్కడ...." అర్థోక్తిలో ఆగిపోయిందామె.

"పగలూ రాత్రీ అనేవి మీకే.... నేను ఆ ద్వంద్వానికి అతీతుణ్ని!" చిన్నగా నవ్వాడు అతడు.

"అవును! నాకు తెలీక అడుగుతాను. మీరేవో ఎదురుదెబ్బలు తిన్నానన్నారు. మరి వీడేంపొందాడు ఆఘాతంగాలు?"

ప్రాన్పడిపోయింది గాయత్రి.

నిజమే ఇంకా కళ్ళుతెరిచి లోకంచూడనివాణ్ని తనకడుపునపుట్టిన పాపానికి . తల్లయియుండి... చంపుకోదల్చింది తాను! ఎంత ఘోరం!

ఆయువకుడన్నాడు- "మీరు జీవితంలో ఎవరిచేత ఎదురుదెబ్బలుతిన్నారో- ఏఏ వ్యక్తులు మీయెడ.. ఎల్లా ప్రవర్తించకుండాఉండే బాగుండునని మీరు అనుకొంటున్నారో- వీణ్ణి మీ ఆశయాలకి అద్దంలా పెంచలేరూ? అదే గమ్యంలా మీ జీవనయాత్ర ఎందుకు కొనసాగించలేరు?"

చంటాణ్ణి గాయత్రి చేతుల్లో పెట్టాడు అతడు.

"అరెరె! ఇదేమిటి?"

తనకాళ్ళదగ్గర పెట్టిన పసికందు చిట్టిచేతుల్ని పట్టుకుని పైకెత్తుకుని ముద్దుపెట్టుకున్నాడు.

"నాకళ్ళు తెరిపించారు- నిజమైన బ్రతుకంటే ఏమిటో - ఎల్లాబ్రతకాలో చెప్పారు. కుర్రాడికి మీనోటిమీదుగా పేరుపెట్టండి. మీరుచెప్పినట్లే యాత్ర కొనసాగిస్తా.... ఎన్నికష్టాలు ఎదురైనాసరే."

గాయత్రి కళ్ళు చెమ్మగిల్లాయి.

ఆ యువకుడు ఒక్కక్షణం ఆలోచించాడు.

సముద్రఘోష విన్పిస్తోంది నిత్యచైతన్యశక్తిగా.

"సాగర్!.... విద్యాసాగర్."

పసివాణ్ని ప్రేమగాస్పృశించి వెనుదిరిగి తాన్నేపటిలో కనుమరుగు అయినాడు అతడు.

గాయత్రి మళ్ళీ గుడిసెలకేసి తిరిగింది.

ఇప్పుడు ఆమెలో పిరికితనంలేదు బేలతనంలేదు. భయమన్నది లేనేలేదు.

నిరనరానా ఉత్సాహం ... తెగింపు.... ధైర్యం ప్రవహిస్తున్నాయి. జనారణ్యంలోకి ఈసారి ధైర్యంగా అడుగుపెడుతోంది.

తూర్పున వెలుగురేకలు విచ్చుకొంటున్నాయి.